

MOJA SLOVENIJA

Osrednja revija za Slovence zunaj meja domovine • Februar 2013 • letnik VI • številka 1

GLOBALNA SLOVENIJA:

PODJETNIKA, KI ŽELITA Z
IDEJAMI POMAGATI LJUDEM

VELIKI SLOVENC:

SLIKAR BAROČNEGA
ŽIVLJENJA IN DUHA

TEMA MESECA:

FRANCE PREŠEREN
— NJEGOV IN NAŠ ČAS

ŠPORT:

NAJBOLJ PRILJUBLJENA
SLOVENKA PRVA IN DRUGA
V MARIBORU

INTERVJU:
LJUDMILA NOVAK
IZBOLJŠAJMO ODNOS SLOVENCEV
DO ROJAKOV NA TUJEM

WWW.MOJASLOVENIJA.NET

KORISTNI NASLOVI

I. Pridobitev državljanstva:

Ministrstvo za notranje zadeve

Spletna stran: www.mnz.gov.si

Direktna povezava: http://www.mnz.gov.si/si/splosno/stara_vstopna_stran/za_tujce/upravne_notranje_zadeve/drzavljanstvo_rs_postopek_pridobitve_in_prenehanja_drzavljanstva

Telefon: +386 (0)1 428 42 64, E-pošta: drzavljanstvo-dunz@gov.si

II. Potni listi in vozniška dovoljenja

a) Potni listi

Ministrstvo za notranje zadeve

Spletna stran: www.mnz.gov.si Direktna povezava: http://www.mnz.gov.si/si/pogosto_iskane_vsebine/dunz/osebna_izkaznica_in_potne_listine/;

Telefon: +386 (0)1 428 49 61, E-pošta: ssj.mnz@gov.si

b) Vozniška dovoljenja

Ministrstvo za notranje zadeve

Spletna stran: www.mnz.gov.si

Direktna povezava: <http://e-uprava.gov.si/e-uprava/dogodkiPrebivalci.euprava?zdid=118>; Telefon: +386 (0)1 428 43 34,

E-pošta: ssj.mnz@gov.si

IV. Zaposlovanje

Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje

Spletna stran: www.ess.gov.si

Telefon: +386 (0)1 200 23 50, Elektronska pošta: info@ess.gov.si

VI. Seznam ministrstev v Sloveniji in povezava na njihove spletne strani:

www.vlada.si

VII. Reševanje stanovanjskega vprašanja

Stanovanjski sklad Republike Slovenije

Spletna stran: www.stanovanjskisklad-rs.si

Telefon: +386 (0)1 471 05 00,

Elektronska pošta: srsinfo@stanovanjskisklad-rs.si

1. Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu

(opravlja naloge, ki zadevajo položaj slovenskih rojakov v zamejstvu in po svetu, njihovo kulturno, prosvetno in gospodarsko povezovanje z matično državo, informiranje, svetovanje in pomoč glede pravne zaščite)

Spletna stran: www.uszs.gov.si

Naslov: Komenskega 11, 1000 Ljubljana, Slovenija

Telefon: +386 (01) 230 80 00

Fax: +386 (01) 230 80 17, Elektronski naslov: urad.slovinci@gov.si

2. Komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu

Naslov: Državni zbor, Šubičeva cesta 4, 1000 Ljubljana

Telefon: +386(0)14789938, Elektronska pošta: tomislav.malnaric@dz-rs.si

3. Svetovni slovenski kongres

(organizacija, ki povezuje matične, zamejske, zdomske in izseljenske Slovence)

Spletna stran: www.slokongres.com

Naslov: Cankarjeva 1/IV, 1000 Ljubljana, Slovenija

Telefon: +386 (0)1 242 85 50

Fax: +386 (0)1 242 85 58; Elektronski naslov: ssk.up@eunet.si

4. Izseljensko društvo Slovenija v svetu

(združenje Slovencev iz domovine in sveta, katerega pglavitna naloga je povezovanje vseh Slovencev z matično domovino, preučevanje izseljenske problematike in reševanje vsestranskih potreb, zlasti na področju šolstva, kulture, kulturne dediščine, športa in urejanja dokumentov)

Spletna stran: www.drustvo-svs.si

Naslov: Štula 23, 1210 Ljubljana-Šentvid, Slovenija

Telefon: +386 (0)1 512-89-20, fax: +386 (0)1 512-89-25

Elektronski naslov: drustvo.svs@guest.arnes.si

5. Slovenska izseljenska matica

(združenje, ki skrbi za Slovence po svetu in pospešuje njihove stike z domovino)

Spletna stran: www.zdruzenje-sim.si

Naslov: Cankarjeva 1/II, 1000 Ljubljana, Slovenija

Telefon: +386 (0)1 241 02 80

Fax: +386 (0)1 425 16 73, Elektronski naslov: tajnik@zdruzenje-sim.si

6. Rafaelova družba

(cerkvena ustanova Slovenske škofovske konference za pomoč slovenskim izseljencem in zdomcem pri gojitvi njihovega slovenstva in katolištva; povezana je z Zvezo slovenskih izseljenskih duhovnikov in pastoralnih sodelavcev v Evropi in z drugimi slovenskimi župnijami in ustanovami po svetu); www.rkc.si/rafaelova-druzba

Naslov: Poljanska cesta 2, 1000 Ljubljana, Slovenija

Telefon: +386 (0)1 438 30 50

Fax: +386 (0)1 438 30 55

Elektronski naslov: rafaelova.druzba@siol.net

TUDI TO BO MINILO

Pred kratkim sem slišala zgodbo, ki pomaga v težkih trenutkih. Če na kratko povzamem njeno sporočilo, gre nekako takole: Neki kralj je bil pripravljen dati vse bogastvo tistemu, ki bi mu izdal recept za notranji mir. Pomoč so iskali po vsej deželi, je niso našli, dokler niso naleteli na reveža, ki je kralju povedal, da mu lahko povrne notranji mir na zelo preprost način. Podaril mu je prstan, ki je imel na notranji strani napisano »tudi to bo minilo«. Kralju je svetoval, naj se zmeraj, ko bo v stiski ali v težki življenjski situaciji, dotakne prstana in se spomni, kaj piše notri. Tako bo dosti bolj mirno šel skozi življenje in vedel bo, da se nekoč vse uredi.

Ta uvod se mi zdi pomemben zato, ker vam želim, da bi tudi vi ob novicah, ki vas zadnje tedne dosegajo iz domovine in morda vznemirjajo, znali nanje pogledati v luči spoznanja, da bodo tudi te stiske vaše in naše Slovenije minile.

Ne glede na vse je Slovenija naša domovina, ena in edina. Tisti, ki živite zunaj njenih meja, se tega še toliko bolj zavestate. Imejte jo radi še naprej, s tem dajete moč tudi vsem tistim v domovini, ki nam ni vseeno zanjo.

Karolina Vrtačnik

Pogled na zasneženo pokrajino Logarske doline na severu Slovenije

Zgodba z naslovnice

Piran je eno najlepših naših obmorskih mest. Svojo zanimivo zgodovino nosi tudi na starih pročeljih mestnega jedra. Piran je hram kulture in zakladnica umetnosti, mesto številnih prireditvev, koncertov in razstav.

MOJASLOVENIJA

Revija izhaja vsak mesec in je osrednja revija za Slovence, ki živijo zunaj meja svoje domovine.

Izdajatelj:
O MEDIA d.o.o.

Uredništvo:
Brnčičeva 13,
1000 Ljubljana, Slovenija,
Tel: +386 1 5653416,
urednistvo@mojaslovenija.net

Spletna stran:
www.MojaSlovenija.net

Odgovorna urednica:
Karolina Vrtačnik

Lektorica:
Loti Kos

Oblikovanje in prelom:
Atree, d.o.o.

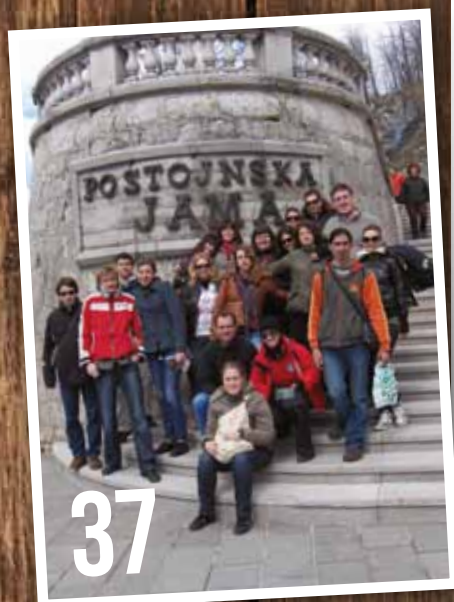
V rubrikah Izseljensko društvo Slovenija v svetu, Rafaelova družba, Svetovni slovenski kongres, Združenje Slovenska izseljenska matica, Pisali ste nam stališče avtorja oziroma organizacije ne izraža nujno tudi mnenja uredništva ali Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Revija je brezplačna in jo sofinancira Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu. Revija je brezplačno dosegljiva na izseljenjskih in zamejskih organizacijah po svetu. Posamični naročniki plačajo stroške pošiljanja. Revija je vpisana v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo, pod zaporedno številko 1006. ISSN 1854-4061 Revija je darilo Republike Slovenije.

Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu

KAZALO

9	INTERVJU
13	TEMA MESECA
16	GLOBALNA SLOVENIJA
19	NOVICE IZ SVETA IN DOMOVINE
22	SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES
23	SLOVENSKA IZSELJENSKA MATICA
24	SLOVENIJA V SVETU
26	RAFAELOVA DRUŽBA
27	URAD RS ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU
28	KOMISIJA
29	ZAMEJCI KOROŠKA
30	ZAMEJCI ŠTAJERSKA
31	ZAMEJCI MADŽARSKA
32	ZAMEJCI ITALIJA
33	ZAMEJCI HRVAŠKA
34	UČENJE SLOVENŠČINE
36	CERKEV
37	MLADI
40	VELIKI SLOVENC
42	SLOVENSKE DOMAČIJE
44	ŠPORT

37

NA MLADIH SVET STOJI

Društvo z zelo aktivno mladino

Mladinska skupina iz Bazovice na Hrvaškem šteje trideset članov, ki se redno ukvarjajo z vsaj eno aktivnostjo znotraj društva. Tako so naši člani tudi člani dramsko recitatorske, folklorne, plesne, fotografske, planinske, likovne in glasbene skupine. Naši člani so se udeležili tudi prvega Parlamenta mladih za zamejce in Slovence po svetu, kjer smo predstavili naše delovanje in zato bili prepoznani kot Društvo z izredno aktivno mladino.

THE WORLD STANDS ON THE YOUNG

Association with highly active youth

The youth group from Bazovice in Croatia has thirty members who regularly engage in at least one of the activities within the association. Our members are also members of the reading club, folklore, dance, photography, hiking, arts and music groups. Our members also attended the first Youth Parliament for Slovenes abroad and Slovenes around the world, where we presented our work and have thus been recognized as an Association with highly active youth.

EL MUNDO EN MANOS DE LOS JÓVENES

Una asociación con jóvenes muy activos

El grupo de jóvenes eslovenos de Bazovica en Croacia cuenta con treinta miembros que asiduamente frecuentan las muchas actividades que organiza la asociación. Es así que los miembros forman parte de los grupos de teatro, folklore, baile, fotografía, senderismo, arte y música. Los jóvenes han asistido también al Primer Parlamento de Jóvenes Eslovenos en el Mundo en donde, al presentar todas las actividades, fueron proclamados como asociación de jóvenes muy activos.

INTERVJU: LJUDMILA NOVAK**Pazimo na našo Slovenijo, ker bi bili radi nanjo še naprej ponosni**

Mineva leto dni, odkar je Ljudmila Novak prevzela vodenje Urada Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu. Odločne in učinkovite poteze, ki jih je povlekla z veliko mero ljubezni do Slovencev zunaj meja domovine, so hitro pokazale povsem konkretne sadove. Prihaja s Štajerske, iz Zgornje Velike, ki je znana tudi kot Marija Snežna v Slovenskih Goricah. Poročila se je na Moravško, kjer živi z družino. Je mati treh otrok, dve hčerki sta že poročeni, najmlajši sin je doma. Pred nekaj meseci je postala prvič babica. Po poklicu je profesorica slovenskega in nemškega jezika.

INTERVIEW: LJUDMILA NOVAK**We should take care of our Slovenia, because we would like to stay proud of it**

It has been a year since Ljudmila Novak took over as director of the Office for Slovenians around the world and in neighbouring countries. Strong and effective measures that she carried out with a great love for Slovenes outside the national border quickly demonstrated quite notable results. She comes from Styria, from Zgornje Velike, also known as Snowy Mary in Slovenske Gorice. She married to Moravia where she now lives with her family. A mother of three children, two daughters which are already married and the youngest, her son, who still lives at home. A few months ago she became a grandmother for the first time. She is a professor of Slovenian and German languages.

ENTREVISTA: LJUDMILA NOVAK**Cuidemos de nuestra Eslovenia porque queremos seguir estando orgullosos de ella**

Hace sólo un año que Ljudmila Novak asumió la dirección de la oficina gubernamental que cuida de la relación entre la República de Eslovenia y los eslovenos esparcidos por el mundo y los cambios, realizados con firmeza y eficacia, pero sobre todo guiados por un gran amor hacia los eslovenos, ya han rendido buenos frutos. Es oriunda de Štajerska, del pueblo de Zgornja Velka, también conocido como María Snežna en Slovenske Gorice. Al casarse se mudó a Moravče en donde vive con su familia. Es madre de dos hijas ya casadas y un hijo. Y, desde hace unos meses, es también abuela. Es profesora de esloveno y alemán.

TEMA MESECA**France Prešeren – njegov in naš čas**

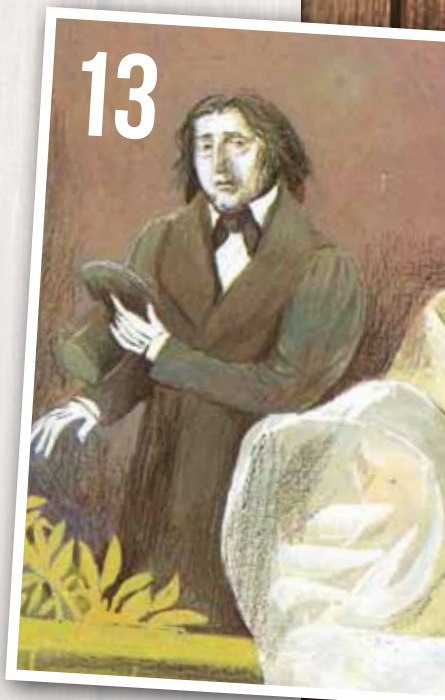
France Prešeren se je rodil 3. decembra 1800 v gorenjski vasi Vrba, v kmečki družini in je največji slovenski pesnik. Njegovi soneti nesreče so pretresljiv izraz osebnega razočaranja in obupa. Iz silne ljubezni do Primičeve Julije so vzcvetele Gazele in Sonetni venec, v katerem se verzi, namenjeni ljubljenu dekletu, prepletajo s soneti velike domovinske ljubezni. Ob boleči izgubi prijatelja Čopa je nastala velika pesnitev Krst pri Savici. Umril je 8. februarja 1849 v Kranju, kjer je tudi pokopan.

THEME OF THE MONTH**France Prešeren – his time and ours**

France Prešeren was born on December 3rd 1800 in a village in the upper Carniola region, called Vrba; born into a farmers' family, he became the greatest Slovenian poet. His Sonnets of Misfortune are a shocking expression of a personal disillusionment and despair. From the overwhelming love for Julija Primic bloomed the »Gazele« and »Sonetni venec« in which the verses devoted to the beloved girl intertwine with the sonnets of love for his homeland. The painful loss of his friend Matija Čop inspired a great poem »Krst pri Savici«. He died on February 8th 1849 in Kranj, where he is also buried.

TEMA DEL MES**France Prešeren – su tiempo y nuestro tiempo**

France Prešeren, nuestro poeta más representativo, nació el 3 de diciembre de 1800 en el pueblo de Vrba en Gorenjska, en el seno de una familia de campesinos. Sus Sonetos de la Desdicha son una estremecedora expresión de desesperada decepción. De su gran amor por Julija Primic florecieron los poemas Gazele y Corona de Sonetos, en la cual los versos dedicados a la mujer amada se entrelazan con sonetos que irradian su gran amor patrio. La dolorosa pérdida de su gran amigo Matija Čop hizo nacer de su pluma el monumental poema Krst pri Savici – Bautismo en la cascada de Savica. Murió el 8 de febrero de 1949 en Kranj en donde descansan sus restos.

NOVICE IZ SVETA IN DOMOVINE

Deset Slovenk, deset izjemnih zgodb

Na Brdu pri Kranju je decembra 2012 potekala okrogla miza na temo »Slovenka v sodobnem, globalnem svetu«, ki jo je organiziral Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Gostiteljica dogodka ministrica Ljudmila Novak je v uvodnem nagovoru poudarila, da smo Slovenci v športu, umetnosti in na številnih drugih področjih glede na naše število med najboljšimi narodi.

NEWS FROM THE WORLD AND HOMELAND

Ten Slovenian women, ten exceptional stories

In December 2012, at Brdo pri Kranju, a round table on the theme »The Slovenian woman in the modern, globalized world« was organised by the Government Office for Slovenians abroad and around the world. The host of the event, Minister Ljudmila Novak, pointed out in her opening speech that Slovenians are among the best nations in sport, arts and in many other fields, considering our small numbers.

NOTICIAS DEL MUNDO Y DE NUESTRA PATRIA

Diez eslovenas – diez historias excepcionales

En el mes de diciembre de 2012 la Oficina Gubernamental de Eslovenos por el Mundo llevó a cabo en el Centro Protocolar de Brdo, en las cercanías de Kranj, una mesa redonda titulada »La Eslovena en el mundo globalizado de hoy«. La señora ministra Ljudmila Novak hizo notar en su introducción que, pese al bajo número de habitantes, Eslovenia tiene representantes de altísima calidad tanto en el mundo deportivo como el artístico y demás ámbitos.

GLOBALNA SLOVENIJA

Podjetnika, ki želita z idejami pomagati ljudem

Lučka Klanšek je dokazala, da se s predanostjo in čutom za podjetništvo daleč pride. Od dekliča, ki je popoldneve preživljalo tako, da je po hišah prodajalo sokove domačega podjetja Vipi je prehodila pot do globalno uspešne podjetnice, ki ji uspe tako rekoč vsak poslovni projekt, ki se ga loti. Pred kratkim je iz New Yorka, kjer so se ustalili zadnja leta, za nekaj mesecev prišla sinom Nikom in hčerko Nino v Slovenijo, kjer snuje nov poslovni izziv.

GLOBAL SLOVENIA

A businesswoman with ideas who wants to help people

Lučka Klanšek has proved that with dedication and a sense of business one can come a long way. From a girl, who spent her afternoons selling juices of the domestic company Vipi from door to door, she has walked the path to a globally successful entrepreneur who can succeed virtually in every business project she undertakes. Recently, she came from New York, where she has been living for the past few years with her son Nik and daughter Nina, returning to Slovenia, where she's planning a new business undertaking.

ESLOVENIA GLOBALIZADA

Empresarios que con ideas quieren ayudar a la gente

Lučka Klanšek ha demostrado que con dedicación y sentido empresarial se llega lejos. De una joven que por las tardes se dedicaba a vender jugos para la empresa familiar Vipi por las casas se ha convertido en una empresaria globalmente exitosa, logrando el éxito en cada proyecto que asume. Hace poco ha regresado de Nueva York con su hijo Niko y su hija Nina y ya se está preparando para llevar a cabo un nuevo desafío empresarial.

KOROŠKI SLOVENC**Skrajni čas za dostojno ureditev na Ljubelju**

Sedem desetletij po koncu vojne spomin počasi dobiva svoje mesto. 4. junija letos mineva 70 let od prvega transporta francoskih ujetnikov v podružnico koncentracijskega taborišča Mauthausen na Ljubelju. Spominska proslava bo na obeh straneh 8. junija. A medtem ko je na južni, slovenski strani, urejen spominski park že od prvih povojnih let naprej, je spominsko mesto na severni, avstrijski strani, še vedno v začetni fazi. Dežela Koroška je za ureditev sedaj namenila 54.600 evrov, dodatnih 10.000 evrov bo za arheološko raziskovanje namenila dunajska univerza.

CARINTHIAN SLOVENES**It about time for decent arrangements at Ljubelj**

Seven decades after the war, memories are slowly getting their place. June 4th this year marks 70 years since the first transport of French prisoners to the concentration camp Mauthausen branch at Ljubelj. A memorial celebration will be held on both sides on June 8th. But while there has been a memorial park since the first post-war years on the south, Slovenian side, the memorial site on the north, Austrian side, is still in the initial phase. Province of Carinthia has now committed to spend 54,600 Euros for the arrangement; an additional 10,000 Euros for the archaeological exploration will be contributed by the Vienna University.

ESLOVENOS EN KOROŠKA**Ya era hora de una solución justa en Ljubelj**

A siete decenios de finalizada la segunda guerra mundial el recuerdo finalmente va encontrando su lugar. El 4 de junio se cumplirán 70 años del primer transporte de prisioneros franceses enviados a la sucursal del campo de concentración Mathausen en Ljubelj. El acto conmemorativo tendrá lugar en ambos países limítrofes el 8 de junio. Mientras en la parte sur, eslovena, el monumento está desde fines de la guerra, en la parte austriaca están todavía en sus comienzos. La provincia austriaca de Koroška ha destinado € 54.000 para arreglar el parque y la Universidad de Viena ha aportado € 10.000 para la realización de estudios arqueológicos.

VELIKI SLOVENC**Slikar baročnega življenja in duha**

Baročni freskant Franc Jelovšek sodi med najbolj znane umetnike 18. stoletja na Slovenskem. Jelovškova ustvarjalna energija se je sproščala v freskah, v notranji ureditvi cerkva, tudi v posvetnih stavbah in graščinah. Znan so njegove številne stenske poslikave v cerkvah in kapelah, v notranjščini drugih sakralnih zgradb in na pokopališčih.

GREAT SLOVENES**Baroque painter of life and spirit**

Baroque fresco painter Jelovšek Franc is one of the most famous artists of the 18th century in Slovenia. Jelovšek's creative energy is released in the frescoes, the internal organization of the churches, even in secular buildings and castles. His numerous wall paintings in churches and chapels, the interior of other religious buildings and cemeteries are famous.

GRANDES ESLOVENOS**Pintor con vida y espíritu barroco**

Franc Jelovšek, pintor de frescos barrocos, es uno de los artistas más conocidos del siglo 18 en Eslovenia. La energía creadora de Jelovšek toma alas sobre todo en los frescos interiores de las iglesias, casas y castillos. Sus frescos más conocidos se encuentran en iglesias, capillas y demás interiores sacros y cementerios.

Ob obisku v Benečiji septembra lani sem opazila, da tudi njim veliko pomeni navzočnost predstavnikov matične domovine, pravi Ljudmila Novak

Izboljšati odnos Slovencev do rojakov na tujem

Te dni mineva leto dni, odkar je Ljudmila Novak prevzela vodenje Urada za Slovence po svetu in v zamejstvu. Odločne in učinkovite poteze, ki jih je povlekla z veliko mero ljubezni do Slovencev zunaj meja domovine, so hitro pokazale povsem konkretne sadove. Kateri dosežki so obeležili leto 2012 in kakšni so načrti za letošnje, smo se pogovarjali z ministrico Novakovo posebej za bralce Moje Slovenije.

Spoštovana gospa ministrica, za začetek pogovora bi vas rada vprašala, zakaj ste se odločili, da ministrsko vlogo posvetite prav Slovencev zunaj matične domovine.

V času sestavljanja koalicije sem predsedniku vlade Janezu Janši predlagala, da prevzamem funkcijo ministra za Slovence v zamejstvu in po svetu, saj so domoljubje, jezik in kultura tiste vrednote, ki so mi še posebej blizu. Za zamejce in rojake delam s srcem in z dušo, to me veseli, kot evropska poslanka pa sem se že srečevala s problematiko manjšin.

V kakšni sestavi ste sprejeli Urad, katere spremembe ste uvedli?

Urad smo oblikovali tako, da ima sedaj tri enote: kabinet ministrice, sektor za zamejstvo in sektor za Slovence po svetu. Nekateri uslužbenci so obdržali iste naloge, nekaj sprememb pa smo uvedli pri pokrivanju držav. Okrepili smo službo za odnose z javnostmi, saj se zavedamo velikega pomena medijev in potrebe po boljši obveščeni Slovencev – tako v matični domovini kot v zamejstvu in po svetu.

Za vami je prvo leto ministrovanja. Katere ključne naloge je lani opravil Urad oziroma vi osebno?

Po prevzemu naloge sem se najprej seznanjala s problematiko manjšin, spoznavala sem ključne sodelavce in predstavnike manjšin in manjšinskih organizacij. Naredili smo pomemben premik pri spodbujanju sodelovanja na gospodarskem področju. Prav tako smo dali poudarek povezovanju mladih. Zdi se

mi pomembno, da je Urad tesno povezan z organizacijami v zamejstvu, zato tudi sama pogosto obiskujem različne prireditve. S tem tudi osebno spodbujam rojake k ohranjanju slovenstva, k ohranjanju govornice, kulture, narečja ... Ob obisku v Benečiji septembra lani sem opazila, da tudi njim veliko pomeni navzočnost predstavnikov matične domovine in da so hvaležni Sloveniji za obstoj Urada in za funkcijo ministra. Zelo so bili zadovoljni in počaščeni, da sem kot ministrica kar dva dneva preživela z njimi in tako bolj spoznala življenje Slovencev v Benečiji. Srečala sem se tudi z župani tega območja in različnimi organizacijami, kot so Slovenska kmečka zveza, slovenski duhovnik s tega območja, ...

Ves čas si prizadevam ustvarjati in ohranjati enotni slovenski kulturni prostor, da bi Slovenija spoznala zamejce in obratno. Enako si želim tudi za izseljenstvo, da bi se tudi v

**KJER SE MANJŠINA
SREČUJE S
TEŽAVAMI, ŽELIM
SODELOVATI
PRI NJIHOVEMU
REŠEVANJU.**

Sloveniji zavedali pomena rojakov na tujem. Ti ljudje so ambasadorji Slovenije v drugih državah.

Pri zamejski problematiki je prišlo do pomembnejših premikov.

Kot sem že dejala, si želim izboljšati odnos Slovencev do rojakov na tujem. Rešujemo pa tudi nekatere konkretne primere, ki že dolgo časa čakajo na rešitev. Pri najvišjih madžarskih oblasteh sem se zavzela, da se le gradi cesta v Porabju, za katero je bil temeljni kamen položen leta 2007. Seveda to ni le moja zasluga.

Na Uradu pomagamo reševati problematiko na področju izobraževanja, tudi povsem konkretno, s sofinanciranjem vzgojiteljev in učiteljev. Prav tako se je pri nas našel denar za vzorčno kmetijo v Porabju, naša finančna pomoč je pripomogla, da se je začel pouk slovenščine v Varaždinski županiji ... Kjer se manjšina srečuje s težavami, sodelujemo pri njihovem reševanju.

Nekoliko ste tudi predrugačili financiranje manjšin.

Do 7. februarja je bil odprt javni razpis za sofinanciranje programov in projektov Slovencev v zamejstvu in po svetu v letu 2013, na katerega se lahko prijavijo organizacije in društva. Prej smo manjšinske organizacije v večji meri financirali preko krovnih organizacij, od letos dalje pa jih bomo v želji po večji transparentnosti neposredno. Razpisali smo približno enak obseg sredstev kot lansko leto, tudi na račun tega, da bomo pri nas na Uradu ma-

ŽELIM SI IZBOLJŠATI ODNOS SLOVENCEV DO ROJAKOV NA TUJEM.

terialne stroške še zmanjšali, ko se bomo iz podnajemniških prostorov preselili v državno zgradbo.

Kako pa vidite sodelovanje s Slovenci po svetu?

Sodelovanje potekal zelo intenzivno. Konec leta sem obiskala ZDA, kjer živi največja slovenska skupnost, obiskala sem Cleveland, slovenske šole in župnije, se udeležila več različnih prireditev ... Pomembno je bilo odprtje pisarne PoliMat iz Ljubljane, ki rojake spodbuja k sodelovanju na gospodarskem in znanstvenem področju. Ob obisku skupnosti sem spoznala, kako veliko jim pomeni obisk iz Slovenije, pa tudi izseljenci Slovenijo z veseljem obiskujejo. Ponosni so na njene lepote, k nam radi povabijo prijatelje (op. p.: več o obisku v Ameriki objavljamo v tokratni številki v posebnem prispevku).

Izstopajoči so gospodarski dogodki v organizaciji Urada.

Ob obisku v Nemčiji so me gospodarstveniki opozorili, da si želijo tesnejšega sodelovanja, vendar pa pogosto naletijo na administrativne ovire. Ta vlada je že naredila pomembne

korake za zmanjšanje teh ovir, mi pa smo v okviru Urada organizirali nekaj mednarodnih podjetniških srečanj. Pri tem sodelujemo z zamejskimi gospodarskimi organizacijami, z Gospodarsko zbornico Slovenije, z Obrtno zbornico Slovenije, pa tudi sodelovanje z občinami se nam zdi pomembno. Uresničujemo pa tudi cilje, zadane v Strategiji sodelovanja med Republiko Slovenijo in avtohtono slovensko narodno skupnostjo v sosednjih državah na področju gospodarstva do leta 2020.

Uvajate nove koncept sodelovanja.

Načrtujemo projekt sodelovanja slovenskih občin iz Slovenije z občinami v zamejstvu, še posebej kjer so slovenski župani. Spodbujati želimo čezmejno sodelovanje občin, kjer je vloga Urada v tem, da opravi nalogo posrednika pri navezovanju stikov in posredovanju informacij. Želimo, da bi se zainteresirani spoznali in sodelovali. Takih pobud je še veliko, pred kratkim so se pri meni oglasili predstavniki društva upokojenih učiteljev, ki so pripravljeni prostovoljno sodelovati z zamejci. Takih pobud sem še posebej vesela, saj dragocene izkušnje iz šolstva zmeraj pridejo prav pri delu z mladimi.

Mnogokrat slišimo, da je Slovenija premajhna, da bi se z njo »splačalo« sodelovati.

Trditev drži samo deloma. Kar poglejte multinacionalko Ikeo, ki ima trgovine po vsem svetu, pa v njih najdemo tudi izdelke z oznako »made in Slovenia«. Ali pa primer iz Amerike, kjer bodo po novem varili pivo po recepturi Pivovarne Laško. Mnoge avtomobilске tovarne pa vgrajujejo avtomobilске dele, narejene v Sloveniji.

Eno od pomembnih področij Urada je tudi področje znanosti.

Na tem področju imamo izdelano strategijo, dopolnjujemo smo imenik slovenskih znanstvenikov po svetu. To področje posebej ne guje Svetovni slovenski kongres, mi pa sofinanciramo projekte organizacij civilne družbe. Slovenske ženske, ki so uspele v svetu, med njimi tudi znanstvenice, pa smo nedavno gostili na srečanju, ki je potekalo v organizaciji našega Urada na Brdu pri Kranju.

Kaj pa se vas je v minulemu letu posebej dotaknilo, kaj vas je pri delu pozitivno presenetilo?

Zagotovo so to vtisi, povezani z obiskom v Ameriki. Čeprav so ti naši rojaki tako daleč, imajo Slovenijo neizmerno radi. Čutijo se Slovence, čutijo korenine, v srcu nosijo domovino, polko in potico ... Presenečena sem bila, kako sledijo dogajanju v Sloveniji. Posebej mi

ROJAKI V AMERIKI
SO MI POLOŽILI NA
SRCE, NAJ PAZIMO
NA NAŠO SLOVENIJO,
KER BI BILI RADI
NANJO ŠE NAPREJ
PONOSNI, ŽELIJO SI,
DA BI BILA ŠE
NAPREJ USPEŠNA ...

Vloga Urada je tudi v tem, da opravi nalogo posrednika pri navezovanju stikov in posredovanju Informacij

Pospešili bomo povezovanje med slovenskimi župani na obeh straneh meje in okrepili poročanje o uspešnih Slovencih, pravi ministrica o letošnjih načrtih

bo ostal v srcu mladenič, star kakšnih petindvajset let, ki ne zna slovensko, ve pa skoraj vse o dogajanju pri nas. Prebira novice o Sloveniji v angleščini. So mi pa rojaki položili na srce, naj pazimo na našo Slovenijo, ker bi bili radi nanjo še naprej ponosni, želijo si, da bi bila še naprej uspešna ...

Kakšni pa so načrti za 2013?

Kar se je izkazalo kot uspešno, bomo obdržali, denimo gospodarske konference. Pripravljamo pilotni projekt štipendiranja absolventov s pedagoško izobrazbo za sodelovanje pri različnih dejavnostih v Porabju. Kot naravni govorci lahko pripomorejo k boljši komunikaciji v slovenščini. Pospešili bomo povezovanje med slovenskimi župani na obeh straneh meje in okrepili poročanje o uspešnih Slovencih na različnih področjih. Načrtujemo javno razpravo s pomočjo krovnih organizacij v zamejstvu o prihodnjih izzivih življenja slovenskih manjšin, spomladi pa razpravo o problematiki dvojezičnega šolstva na Koroškem – o spodbujanju dvojezičnosti v predšolskem obdobju. Pa saj tudi vsakdanje redno delo prinaša obilo izzivov!

KDO JE MINISTRICA LJUDMILA NOVAK

Prihaja s Štajerske, z Zgornje Velike, ki je znana tudi kot Marija Snežna v Slovenskih Goricah. Poročila se je na Moravško, kjer živi z družino. Je mati treh otrok, dve hčerki sta že poročeni, najmlajši sin je doma. Pred nekaj meseci je postala prvič babica. Pravi, da je to lepa in vesela izkušnja.

Po poklicu je profesorica slovenskega in nemškega jezika, v šolstvu je delala enaindvajset let. Ukvarjala se je s kulturo, vodila dramsko skupino, pisala in režirala je igre v ljubiteljskem gledališču. Delo na domači kmetiji ji je v sprostitev. V politiko je vstopila leta 2001, ko je postala županja Občine Moravče (do 2004). Od leta 2004 do 2009 je bila poslanka evropskega parlamenta, še prej je leta 2008 postala tudi predsednica stranke NSi. Leta 2011 je bila izvoljena za poslanko v Državnem zboru, bila mesec dni njegova podpredsednica. Ko pa je februarja lani postala ministrica, je obenem sprejela še naloge podpredsednice vlade.

France Prešeren

– njegov in naš čas

Slovenci radi rečemo, da sta jezik in kultura tista dejavnika, ki sta nas ohranila v družbi večjih največkrat do nas zelo neprijaznih narodov. Prav ta dva dejavnika sta nas pripeljala tako daleč, da smo resda pozno, a ne prepozno zbrali toliko poguma, da smo se odločno – tudi z orožjem – postavili za svojo državo in se osamosvojili. Če se ob tem kdo sprašuje, kaj ima pri tem opraviti pesnik France Prešeren, mu je treba takoj povedati, da veliko, morda celo več, kot se zavedamo. Na zunaj o tem priča dejstvo, da je Prešernova Zdravljica postala tudi državna himna, seveda ob velikem ali morda celo odločilnem deležu skladatelja Stanka Premrla. V globini pa gre bolj za to, da je prav Prešeren tisti lik, ki po mnenju večine Slovencev trdno zaseda vrh slovenske kulturne piramide. Na tem položaju ga doslej ni ogrozil še nihče in ga verjetno tudi ne bo, ne glede na to, kot radi rečemo, da smo narod pesnikov, pisateljev in kulturnikov vseh vrst.

Pisati o Prešernu

Pisati o tako pomembnih ljudeh je največkrat zahtevno opravilo. Po eni strani se je težko znebiti občutka, da je o njem že vse napisano in povedano, po drugi strani pa je res, da gre v tem primeru za umetnika, ki ne dovoli, da bi mu sploh kdaj prišli čisto do konca.

Znanstveno prešernoslovje – raziskovanje pesnikovega življenja in dela – velja za najbolj razvito področje v slovenski literarni vedi, ob dejstvu, da so se pesniku začeli poglobljeno

posvečati šele na začetku 20. stoletja. Hkrati s podrobnimi študijami Prešernove poezije so se množila tudi razmišljanja o pesnikovi osebnosti, značaju, vzgibih, ki so ga vodili na življenski poti, in vplivu kulturnozgodovinskih razmer, ki so krojile njegovo usodo.

Pomembni literarni in drugi zgodovinarji so o Prešernu napisali debele knjige in nepregledno množico člankov in razprav. Na tem mestu lahko omenimo Franceta Kidriča, Marjo Boršnik, Borisa Paternuja, Antona Slodnjaka in

Janeza Mušiča. Posebej je treba omeniti tudi debelo knjigo z naslovom Prešeren in likovna umetnost, ki jo je napisal umetnostni zgodovinar Damir Globočnik. V tej knjigi avtor izhaja iz dejstva, da se Prešeren za časa svojega življenja nikoli ni dal portretirati, čeprav ga je k temu nagovarjal tudi ugledni ljubljanski slikar Matevž Langus. To je prešernoslovce in druge ljubitelje njegove poezije še bolj podžigalo k izkazu odgovora na vprašanje, kakšen je pravzaprav bil pesnikov fizični lik.

Glede svoje lastne postave je Prešeren, kot vemo, trdil, da meri pet čevljev in pet palcev, kar naj bi pomenilo, da ima predpisano vojaško mero. Dejansko je sodil med srednje velike ljudi. Bil je čokat in širokih, malo povešenih ramen, kot piše Janez Mušič v knjigi z naslovom Zgodbe o Prešernu. Po tridesetem letu se je začel rediti, od štiridesetega leta naprej pa je postajal vse bolj obilen. Na vsakega, kdor se je z njim družil, je napravil Prešeren prijeten vtis.

O življenju pesnika Franceta Prešerna

France Prešeren se je rodil 3. decembra 1800 v gorenjski vasi Vrba v kmečki družini. Na brezskrbno mladost in preprosto vaško življenje se je kasneje spomnil v sonetu O, Vrba – »Ne vedel bi, kako se v strup preobrača, vse, kar srce si sladkega obeta ...« Že zelo zgodaj je moral od doma, najprej v ljudsko šolo k stricu na Dolenjskem, nato v Ribnico in zatem na gimnazijo v Ljubljano. Za vse, ki jih je ukažja gnala naprej, je za Ljubljano prišel na vrsto Dunaj. In tudi pri Prešernu je bilo tako. Vendar pa ni sledil materini volji, ki je želela, da bi France postal duhovnik, ampak se je vpisal na pravo, saj se je odločil za odvetniški poklic. Leta 1828 so ga razglasili za doktorja prava. Tega leta je tudi začel delati kot odvetniški pripravnik v pisarni dr. Baumgartna v Ljubljani. Leta 1832 je opravil odvetniški izpit in zaprosil je za samostojno odvetniško pisarno. Dobil jo je šele po 14-ih letih v Kranju, po šestih zavrženih prošnjah.

Soneti nesreče so pretresljiv izraz razočaranja in obupa. Vmes se je zgodila še ljubezen do Primiceve Julije, hčerke ljubljanskega trgovca. Iz silne ljubezni do Julije so vzcvetele Gazele in

Sonetni venec, v katerem se verzi, namenjeni ljubljenu dekletu, prepletajo s soneti velike domovinske ljubezni. Čeprav ne uslišan, ni prenehal upati in pesniti. Ob boleči izgubi prijatelja Čopa je nastala velika pesnitev Krst pri Savici. Umrl je 8. februarja 1849 v Kranju, kjer je tudi pokopan. Tri leta po pesnikovi smrti so Slovenci Prešernu slovesno postavili lep nagrobni spomenik, za katerega je načrt naredil arhitekt Dolenc, izdelal pa ga je kipar Toman. Na sprednji strani spomenika so pod zlato liro napisane besede:

DR. FRANCE PREŠEREN,
rojen v Verbi 3. decemb. 1800.
umerl v Krajnji 8. februarja 1849.

*Ena se Tebi je želja spolnila,
v zemlji domači da truplo leži.*

Kako je pesnik praznoval svetega Martina

V knjigi z naslovom Zgodbe o Prešernu je Janez Mušič, pokojni urednik pri Mladinski knjigi, nanižal 35 kratkih zgodb, v katerih spremlja Prešernovo življensko zgodbo od rojstva do smrti. Med zgodbami je tudi zgodba o tem, kako je pesnik praznoval svetega Martina. Na godovni dan svetega Martina so ljubitelji dobre vinske kapljice krščevali mošt za vino in si z njim obilno zalivali Martinovo gosko. Ta ljudski običaj je bil močno všeč tudi pesniku Prešernu, zato je nekoč sklenil, da si bo bližajoče se Martinove slovesnosti bolj natančno ogledal in tako vsaj za hip pozabil na dolgočasno službo pri dr. Crobathu. Ker je dobro poznal svojo mehko naravo in je dobro vedel, da bo imel drugi dan malo »mačka«, svojemu nad vse uvidevnemu šefu pa ni želel povzročiti težav, si je pri njem prej izprosil dopust, da bi

Prešernov spomenik Vrba

lahko sproščeno praznoval svetega Martina. Ko je prišel tretji dan po prazniku odvetnik Crobath v pisarno in pesnika še zmeraj ni bilo v službo, je vprašal mlajšega pisarja, kje je koncipient Prešeren. Ta se je skrivnostno namuznil in kratko odgovoril:

»I, gospod, pri Metki sedi.«

No, Crobath, ki se tudi ni branil vina, se je brž odpravil iskat Prešerna. Ko ga je nazadnje res našel pri Metki v Peklu za polno časo, ga je vprašal:

»Kako da te ni že tri dni v pisarno?«

»Svetega Martina praznujem!« mu je odgovoril pesnik.

»Martin je samo eden, ti pa že tri dni praznuješ,« se je začudil odvetnik.

Pa se je pesnik hudomušno odrezal:

»Predčerašnjim sem praznoval svetega Martina – papeža, včeraj svetega Martina škofa, danes pa Martina Lutra!«

Potem sta šef in njegov pomočnik ves dan in še dolgo v noč skupaj praznovala pri Metki.

Besedilo: Tomaž Štefe

Prešernova rojstna hiša v Vrbi

Ilustracije iz knjige Sonetni venec, ki jo je leta 1987 izdala Prešernova družba. Ilustrirala je Dunja Kofler.

Podjetnika, ki želita z idejami pomagati ljudem

Lučka Klanšek je dokazala, da se s predanostjo in čutom za podjetništvo daleč pride. Od dekliča, ki je popoldneve preživljalo tako, da je po hišah prodajalo sokove domačega podjetja Vipi je prehodila pot do globalno uspešne podjetnice, ki ji uspe tako rekoč vsak poslovni projekt, ki se ga loti. In ti niso majhni. Pred kratkim je iz New Yorka, kjer so se ustalili zadnja leta, za nekaj mesecev prišla z otrokoma v Slovenijo, kjer snuje nov izziv.

Lučka in Niko se strinjata, da je za začetek v poslu najboljša reklama od ust do ust in da brez družabnih omrežij ni mogoče uspeli.

Kot mentorica bi rada prihodnjim podjetnikom svetovala, kako zaobiti čeri v poslu, kako razviti idejo in postaviti na noge uspešen posel. Tako kot je sinu Niku, ki upravlja dve uspešni podjetji: FlyKly in SportBoard. Sogovornica je prepričana, da je za uspešno podjetniško pot potrebna žilica oziroma geni, saj njen sin Niko predstavlja že tretji rod uspešnih podjetnikov družine Klanšek. Čeprav so njihove dejavnosti povsem različne, predstavljajo pojem uspešnega podjetja. Dodaja, da ima vsak podjetnik svoje stiske, a da je treba iti preko tega in se zavedati, da bodo tudi težave minile, da so izziv in ne ovira.

Ideja, ki jo deliš, se vrne oplemenitena

Niko Klanšek je prepričan, da je prava pot do podjetniškega uspeha ta, da vsako od njih razvijaš, dokler gre. Ko naletiš na nerešljivo oviro, ideje ne smeš pokopati, ampak jo »shraniš« za priložnost, ko se bodo možnosti spet

PO VELIKEM MEDNARODNEM USPEHU, KO JE S PODJETJEM EASY4BUSY PRODRLA TUDI NA JAPONSKO, JE DOZOREL ČAS ZA NOV KORAK: ODLOČILA SE JE, DA ZAČNE PROJEKT, KI BI LAHKO POMAGAL DRUGIM NA POTI V SVET PODJETNIŠTVA. TAKO NJEJ KOT SINU NIKU PREDSTAVLJA POMEMBNO VREDNOTO POSLOVANJE, PRI KATEREM POMAGAŠ DRUGIM LJUDEM POISKATI REŠITVE ALI JIM IZBOLJŠATI ŽIVLJENJE.

odprle. Vselej se zaveda, da ima isti hip enako zamisel kot on še vsaj petdeset ljudi, a razlika med njimi je v načinu, kako jo razvijejo. Zato jih nikoli ne skriva, za uspeh zamisli se mu zdi ključno, da o njej razmišlja čim več ljudi in jo nadgradi.

Oba sobesednika se strinjata, da je za začetek v poslu najboljša reklama od ust do ust in da brez družabnih omrežij ni mogoče uspeti. Facebook

Lučka Klanšek: Želim pomagati mladim podjetnikom

Njena osebna in podjetniška pot ste tesno prepleteni v eno. Kot otrok je pomagala v domačem podjetju iz Brezj na Gorenjskem, prodajala je Vipi sokove. Pri enajstih letih je v šoli zasnovala logotip za blagovno znamko, za 18. rojstni dan ji je oče podaril štiri kavne avtomate. Kot študentka ekonomije je v socializmu tako uspešno tržila avtomate za pijače, da jih je imela kmalu preko sto. Pozneje je ustanovila zelo uspešno podjetje Nektar, ki je bilo prvo slovensko podjetje, urejeno po sistemu 20 ključev. Mnogi gospodarstveniki so se prišli učiti od njih, v ZDA pa so dobili zlato medaljo za inovacijo. Pozneje ga prodala zaposlenim in se z otrokoma odselila v Ameriko, ne da bi tam imela kakšen stik, otroka prav tako nista znala besedice angleško. Ponovno je uspela, skupaj s sinom Nikom, ki je ob enem študiral, zagnala je podjetje Easy4Busy za prodajo smutijev in s poslovno idejo pristala celo v reviji Forbes. »Vmes« je dokončala MBA na Bledu in poslovni program za lastnike in menedžerje v podjetjih na poslovni šoli na Harvardu. Čeprav ni izpolnjevala formalnih pogojev za vpis, je to ni odvrnilo od namere. V prijavi je zapisala, da v socializmu pač ni bilo mogoče, da bi pridobila zahtevane podjetniške izkušnje, za kar so na Harvardu izrazili razumevanje in jo sprejeli.

se jima zdi čudovito marketinško orodje, ki šele začenja kazati moč in potencial, ki ju ima.

Vsak posel lahko postane globalen

Oba sta tudi prepričana, da je vsak posel mogoče razviti globalno; od gostilne do otroškega varstva: Oboje lahko predstavlja posamezniku

V SLOVENIJI TESTIRA DRUŽABNO OMREŽJE ZA ŠPORTNIKE SPORTBOARD, KI BO KOŠARKARJEM OLAJŠALO ANALIZO TRENINGOV.

bodisi ključ za preživetje oziroma preživljanje bodisi model, ki ga ta pozneje nadgradi s franšizami po vsem svetu.

Družina Klanšek letošnje leto preživlja v Sloveniji iz dveh razlogov: Gimnazijka Nina se šola na Gimnaziji Bežigrad, Niko pa razvija posel: Med tem ko podjetje FlyCly, ki po vsem svetu prodaja električna kolesa, in zaposluje več ljudi, upravlja na daljavo, SportBoard testira s slovenskimi košarkarji, nato pa bo družabni sistem za športnike skušal ponuditi globalno, po vsem svetu.

Karolina Vrtačnik

Niko Klanšek: »Slovenija je dobra država za testiranje in lansiranje novih produktov«

28-letni Niko Klanšek je v svetu podjetništva že od 18. leta, saj si ne predstavlja, da ne bi bil podjetnik. Živi v spodbudnem podjetniškem okolju v New Yorku in tako kot je njemu pomagala mama, tudi on pomaga drugim na poti v svet podjetništva. V New Yorku ima poslovne prostore, kjer lahko kdor koli najame mizo in stol, denimo za 24 ur, med takimi »naključnimi« sodelavci pa teče bogat pretok idej. Tako pomaga mladim, saj je njegov cilj iskati rešitve, ki bi ljudem izboljšale življenje. Med drugim ima trgovino z električnimi kolesi v Barceloni, trži jih na blogih in preko facebooka ... Izziv mu predstavlja trženje produktov skorajda brez finančnega vložka. Deluje! Njegovo podjetje FlyKly letos načrtuje že za milijon dolarjev prihodkov.

Novice iz sveta in domovine

Člani Sveta so predstavniki slovenskih skupnosti iz zdomstva ter izseljenstva

Svet za Slovence po svetu prvič v novi sestavi

Na povabilo predsednika Vlade RS in predsednika Sveta Vlade RS za Slovence po svetu Janeza Janše se je v konec novembra sestal Svet Vlade RS za Slovence po svetu, tokrat prvič v novi sestavi. Kot podpredsednica sveta je na seji sodelovala ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu Ljudmila Novak, ki je po seji člane tudi sprejela.

Člani sveta so predstavniki slovenskih skupnosti iz zdomstva ter izseljenstva, ki delujejo na področju skrbi za ohranjanje slovenstva povsod po svetu, pa tudi ministri slovenske vlade oziroma državni sekretarji, ki se pri svojem delu srečujejo s problematiko Slovencev po svetu.

Osrednji del razprave je bila namenjen izmenjavi informacij o dejavnostih organizacij Slovencev po svetu. Člani sveta so se zahvalili slovenski vladi za aktivno in vztrajno podporo njihovim prizadevanjem za ohranjanje slovenske kulture in jezika med Slovenci, živječimi v tujini. Posebej so izpostavili pomen ohranitve Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu na čelu z ministrico brez resorja, ki priča o skrbi, ki jo slovenska vlada namenja razvoju stikov s slovenskimi skupnostmi po svetu.

Janez Janša je ob tem izpostavil, da si Vlada RS preko Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu ter preko aktivnosti različnih ministrstev in vladnih služb prizadeva za oblikovanje trdne vezi med matično državo in Slovenci po svetu. Delo je usmerjeno v razvijanje skupnega slovenskega prostora, ohranjanje slovenske identitete, jezika, kulture in kulturne dediščine, v ohranjanje in krepitev slovenskih skupnosti in organizacij po svetu in spodbujanje sodelovanja na področjih, kot sta znanost in gospodarstvo. Poudaril je, da tu vse možnosti še niso izkoriščene. Nove okoliščine, povezane s čedalje lažjim premagovanjem ovir, ki so jih nekoč predstavljale geografske, tehnološke, administrativne in druge omejitve, danes ponujajo možnosti za razvoj novih oblik konkretnega sodelovanja.

Člani Sveta so se ob koncu dogovorili, da bo na osnovi dosedanjih razprav in ob upoštevanju konkretnih predlogov, ki bodo v prihodnjih tednih še prispeli na Urad, pripravljen okvirni načrt dela za prihodnje sodelovanje Slovenije s Slovenci po svetu.

Deset Slovenk, deset izjemnih zgodb

Na Brdu pri Kranju je decembra potekala okrogla miza na temo »Slovenka v sodobnem, globalnem svetu«, ki jo je organiziral Urad Vlade

RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Gostiteljica dogodka ministrica Ljudmila Novak je v uvodnem nagovoru poudarila, da smo Slovenci v športu, umetnosti in na številnih drugih področjih glede na naše število med najboljšimi narodi.

V času, ko je kriza, ko dvomimo v svoje sposobnosti, je pomembno, da povemo sami sebi, da smo sposobni, da smo uspešni in da delamo v pozitivni smeri dalje," je poudarila Novakova. Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu je želel z okroglo mizo opozoriti na uspešne Slovenke, ki so se na različnih področjih uveljavile v tujem svetu. O svojem življenju in delu zunaj domovine so spregovorile pisateljica iz Trsta, dobitnica številnih nagrad in mednarodnih priznanj za prozo in poezijo Claudia Vončina, mlada popotnica in pisateljica razpeta med Berlinom in Slovenijo Nataša Kramberger, mezzosopranistka, pevka resne glasbe svetovnega slovesa Bernarda Fink - Inzko, filmska producentka, režiserka in fotografinja Alenka Slavinec ter slikarka in arhitektka Tamara Burmick - Taya. Na okrogli mizi so se predstavile tudi znanstvenica, molekularna in celična biologinja Snežna Sodin - Šemrl, ki koordinira multicentrski internacionalni konzorcij za raziskave Serumskega amyloida A, znanstvenica in turistična vodička v Jemnu, ki je bila leta 2010 nominirana za najboljšega vodiča na svetu, Tina Zorman, podjetnica Barbara Antolič - Vupora, ki deluje tudi v politiki in skrbi za razvoj manjšine, izvršna direktorica Fundacije za razvoj ter izvajanje izobraževalnih programov v Ameriki Vida Mulec ter evropska poslanka Romana Jordan.

Znane in uspešne Slovenke so predstavile svoje življenjske zgodbe

Pisatelj Boris Pahor prvič gostoval v češki prestolnici

Ministrica Ljudmila Novak in pisatelj dr. Boris Pahor sta 13. in 14. decembra 2012 obiskala češko prestolnico Prago. Dr. Pahor se je na filozofski fakulteti Karlove univerze v Pragi srečal s študenti in predavatelji na katedri za južnoslovanske in balkanske študije, kjer deluje tudi lektorat slovenskega jezika.

Srečal se je tudi s študenti in profesorji slovenščine z univerz v Brnu ter Pardubicah. Dan se je zaključil v knjižnici Vaclava Havla kjer je dr. Pahor spregovoril o dveh zanj ključnih temah. Večer je otvorila Ljudmila Novak, ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu. Ministrica Lju-

Dr. Boris Pahor je govoril o dveh zanj ključnih temah, o pomenu besede in o pomenu telesa.

dmila Novak je v galeriji Montmarte v češki prestolnici otvorila večer, na katerem je z udeleženci spregovoril pisatelj dr. Boris Pahor. V svoji predstavitvi je izhajal predvsem iz svoje literarne sfere. Govoril je o dveh zanj ključnih temah, o pomenu besede in o pomenu telesa. Ob tem se je osredotočil na pomen besede kot simbola identitete, ter o pomenu telesa kot pogostega cilja zlorabe in mučenja. Pahorjeva dela še niso bila prevedena v češki jezik, vendar je njegov obisk češke prestolnice kljub temu požel veliko medijsko zanimanje. Obisk, ki je bil organiziran s strani Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu in slovenskega veleposlaništva v Pragi, je kazal na to, da je pisatelj slovenskega rodu poznan in spoštovan tudi na Češkem. Soorganizator dogodka je bila tudi Knjižnica Vaclava Hvala v Pragi.

Priznanja za ohranjanje slovenstva

Na Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu je nedavno potekala podelitev priznanj posameznikom, ki so zaslužni za pomembno delo na področju ohranjanja slovenstva ter za izkazano skrb slovenskim rojakom v zamejstvu in po svetu.

Ministrica Ljudmila Novak je ob podelitvi dejala, da je biti Slovenec v Sloveniji povsem logično, ohranjanje slovenstva daleč od domovine pa ni tako enostavno. »Ko jih obiskujem, vidim, kako se trudijo, da govorijo slovensko, se pogosto opravičijo, ker več ne znajo, kako jim je hudo, ker njihovi otroci ne znajo več slovenskega jezika in si želijo slovenski del prenesti na svoje potomce.« Za to so po njenih nalogah v veliki meri zaslužne organizacije v Sloveniji, ki skrbijo za stik z rojaki po svetu in da so ti v domovini dobrodošli. Na drugi strani so tu tudi predstavniki medijev, novinarji, ki skrbijo, da so rojaki po svetu in v zamejstvu seznanjeni z dogajanjem v domovini. Poleg tega pa mediji prenašajo tudi informacije o življenju in delovanju izseljenskih narodnih skupnosti in manjšin v zamejstvu. Ministrica se je obojim zahvalila ter jim v ta namen podelila zahvalna priznanja.

Dobitniki nagrad za delovanje na področju ohranjanja slovenstva

Priznanja so prejeli predsednik Svetovnega slovenskega kongresa dr. Boris Pleskovič, glavni tajnik Slovenske izseljenske matice Janez Rogelj, generalni tajnik Izseljenskega društva Slovenija v svetu Boštjan Kocmur, ravnatelj Rafaelove družbe Lenart Rihar. Poleg njih še novinarska poročevalka za RTV Slovenija iz Avtonomne dežele Furlanije Julijske krajine Mirjam Muženič, novinarski poročevalec za RTV Slovenija iz Zvezne dežele Koroške Lojze Kos, voditelj oddaj za Slovence v Italiji na Televiziji Koper Igor Malalan, sodelavec uredništva za Slovence po svetu revije za Slovence po svetu ter zunanji avtorski sodelavec Radia Slovenija Ivan Merljak ter urednik oddaje Slovincem po svetu in v domovini na Radiu Ognjišče Matjaž Merljak.

Spomin na pregnane duhovnike

V Varaždinski županiji na Hrvaškem so se pred kratkim spomnili pregnanih slovenskih duhovnikov, ki so se med letoma 1941 in 1945 zatekli v to regijo. Ob priložnosti so v Galeriji Stančić postavili razstavo, ki jo je odprla ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu Ljudmila Novak.

V času okupacije Slovenije med drugo svetovno vojno, ko so bili med pregnanimi tudi intelektualci in duhovniki, je slednjim veliko milost izkazala Varaždinska županija. Ko je velikemu številu duhovnikov in redovnikov grozilo mučenje in smrt v nemških taboriščih, je zagrebškemu nadškofu dr. Alojziju Stepincu, ljubljanskemu škofu dr. Gregoriju Rožmanu in mariborskemu škofu Ivanu Jožefu Tomažiču uspelo iz rok okupatorjev rešiti 367 slovenskih duhovnikov in redovnikov. 193 izmed teh jih je med letoma 1941 in 1945 delovalo na področju zagrebške nadškofije, od tega 42 v župnijah današnje Varaždinske županije. Ti so s svojim predanim delovanjem zapustili globoko sled v tamkajšnjem verskem in kulturnem življenju, za kar so se jim želeli zahvaliti s prej omenjeno razstavo.

Ministrica Ljudmila Novak je izrekla zahvale in pohvale prebivalcem Varaždina in okolice, da so pred sedmimi desetletji topla sprejeli slovenske

V Galeriji Stančić so postavili razstavo

duhovnike in redovnike. »Prepričana sem, da so bili tudi ti duhovniki v pomoč vam in da so v regiji veliko naredili na duhovnem področju. Sem vesela, da ste to sodelovanje tudi zabeležili z razstavo.« Sodelovanje med Slovenci in Hrvati so zaznamovali tudi z razstavo »Mesta in trgi na hrvaško-štajersko meji«, ki so jo oblikovali arhivarji iz ene in druge strani meje in ki je prav tako prostor naša v isti galeriji.

50. Dan emigranta

Ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu Ljudmila Novak se je v nedeljo, 6. januarja, v Čedadu udeležila Dneva emigranta, ki so ga skupno organizirale Slovenske organizacije iz Videmske pokrajine.

Gre za tradicionalno in najbolj odmevno prireditev, ki jo organizirajo vidnejše slovenske organizacije iz Videmske pokrajine, že vrsto let pa je glavna pokroviteljica Občina Čedad. Letošnja, že 50. prireditev je bila zelo dobro obiskana, med obiskovalci pa so bili tudi visoki gostje iz Slovenije in iz Italije.

Na prireditvi sta prisostvovala tudi podsekretar notranjega ministrstva Italijanske Republike dr. Saverio Ruperto in mons. Marino Qualizza kot predstavnik slovenskih organizacij

Program so kot običajno pripravili slovenski kulturni delavci iz Beneške Slovenije, Rezije, Kanalske in Terske doline. Vsakdan in glasbo Videmske pokrajine so letos prikazali skozi pesmi iz XXX. Sejma beneške pesmi, »Galanda iz Azle« Beneškega gledališča.

Ministrica Novakova je zbrane pozdravila in dejala, da morajo biti emigranti ponosni na svoje korenine, da domače kraje nosijo v srcu in se radi vračajo. Zaželela jim je še tesnejše tkanje medsebojnih vezi in da bi kljub težkemu položaju potencial mladih ostajal tu. Na prireditvi sta sicer pozdravna nagovora imela podsekretar notranjega ministrstva Italijanske Republike dr. Saverio Ruperto in mons. Marino Qualizza kot predstavnik slovenskih organizacij v Videmski pokrajini.

Koledniki obiskali Urad

Koledovanje je starodaven običaj na Slovenskem, ki ga je Misijonsko središče Slovenije in z dobrodelno akcijo zbira darove za otroke in mlade v revnejših deželah, pri katerih so slovenski misijonarji. Sredstva, zbrana z letošnjo akcijo pod geslom "Mladim po svetu hudo se godi, z darovi jim radi pomagajmo vsi", bodo namenili za gradnjo ceste, šole in otroškega vrtca na Madagaskarju, internata v Braziliji, osnovne šole v Ruandi, sirotišnice v Beninu in šole za dekleta v Kambodži.

Zbrana sredstva bodo namenili za gradnjo ceste, šole in otroškega vrtca na Madagaskarju

Podpredsednica vlade Ljudmila Novak se je kolednikom zahvalila za obisk, predvsem pa je otrokom izrekla zahvalo za njihovo aktivno sodelovanje pri tej akciji. Kot je dejala, je koledovanje lepa tradicija in lepo je, da se obuja ta del slovenske kulturne dediščine.

Poudarila je tudi pomen dobrodelnosti, v katero koledniki vključujejo ljudi, ki jih obiščejo. »Koledniki nam prinašate dobre želje in hkrati omogočate ljudem, da preko vas damo darove za tiste, ki so jih v resnici potrebni in za katere vemo, da jih bodo naši misijonarji dobro uporabili.«

Novoletno srečanje Videmske pokrajine in Posočja

Državni sekretar Matjaž Longar se je udeležil 43. novoletnega srečanja Videmske pokrajine in Posočja v Kobaridu, na kateri je bil slavnostni govornik predsednik Vlade RS Janez Janša.

Pred prireditvijo je bilo tudi srečanje s predstavniki slovenske manjšine v Italiji. Janšo in Longarja seznanili z vsebino pogovorov na drugem zasedanju institucionalnega vladnega omizja za slovensko manjšino pri Ministrstvu za notranje zadeve. Spregovorili so tudi o ohranjanju finančnih sredstev v okviru proračuna. Predsednik vlade je namreč v okviru pogovorov s predsednikom italijanske vlade izrazil pričakovanja, da bo enako storila tudi sosednja država. Prav tako so spregovorili o nadaljevanju prizadevanj za spremembo volilne zakonodaje v Italiji za zagotovitev olajšanega zastopstva manjšine. Ob tem je predsednik vlade zaželel veliko uspeha predstavnikom manjšine ob prihajajočih deželnih volitvah.

Spregovorili so tudi o ohranjanju finančnih sredstev v okviru proračuna obeh sosednjih držav

Tischlerjeva nagrada pisatelju Borisu Pahorju

Najvišje priznanje koroških Slovencev, Tischlerjevo nagrado, je nedavno v Celovcu prejel tržaški pisatelj Boris Pahor. Nagradjenec je v zahvali poudaril, da jezik in kultura brez narodne zavesti ne moreta obstajati. »Zato če izgubljam, je poleg slabega vpliva levice glede zavesti, še naša krivda, da se imamo za številčno skromne, kot da je kultura odvisna od števila prebivalcev neke dežele, in da se premalo cenimo, medtem ko spadamo med najbolj bistra, iznajdljiva, vsestransko sposobna občestva, samo žal, naše genialne osebnosti se pojavljajo v raznih leksikonih s tujimi priimki.« Na prireditvi, ki se je udeležila tudi ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu Ljudmila Novak, so podelili tudi nagrado govorniškega natečaja, ki jo je prejel Matjaž Smrtnik.

Seminar za učitelje sobotnih šol

V Ljubljani je pred kratkim potekal seminar za učiteljice in učitelje iz sveta, ki poučujejo slovenščino in druge predmete v slovenščini. Udeležilo se ga je 19 udeležencev iz Argentine, Kanade, ZDA ter Brazilije in Avstralije. Več o dogodku v naslednji številki Moje Slovenije.

KO NI VEČ MEJA

»Slovenija – duhovna domovina vseh Slovencev«

11. strokovni simpozij »Ko ni več meja« s tokratnim podnaslovom: »Slovenija – duhovna domovina vseh Slovencev« je potekal 13. decembra 2012 v prostorih Svetovnega slovenskega kongresa. Ob začetku je vse navzoče pozdravil predsednik Svetovnega slovenskega kongresa dr. Boris Pleskovič. Posveta, ki je bil sestavljen iz dveh zaključenih, a med seboj povezanih omizij, se je udeležilo približno 60 slušateljev.

Z leve proti desni: dr. Miroslav Polzer (Avstrija), mag. Valerija Perger (Slovenija in Madžarska), prof. Janez Stergar (moderator), Jože Kopeinig (Avstrija), Ivo Jevnikar (Italija) in Riccardo Rutar (Italija)

Leve proti desni: dr. Janez Dular, prof. dr. Tone Strojina, Borut Korun (moderator), Andrej Rant in dr. Hubert Požarnik

Dobro zasedena dvorana Svetovnega slovenskega kongresa

Prvo omizje z naslovom »Pogled rojakov na Slovenijo« se je osredotočilo na stanje v Sloveniji kot ga vidijo naši rojaki, ki živijo zunaj Slovenije. Svoja videnja in poglede so predstavili: Jože Kopeinig, dr. Miroslav Polzer, mag. Valerija Perger, Ivo Jevnikar in Riccardo Rutar. Omizje, ki je podalo precej perečih problemov med našimi manjšinami v sosednjih državah, je povezoval prof. Janez Stergar. Predavatelji so si bili enotni, da zanimanje Slovenije za zamejstvo in pripadnike slovenskih manjšin upada – to pa je zelo zaskrbljujoče.

Drugo omizje, »Na poti k naši prihodnosti«, je predstavilo stanje v Sloveniji in predloge za njegovo izboljšanje. Moderator Borut Korun je povezoval predavanja dr. Huberta Požarnika, dr. Janeza Dularja, prof. dr. Toneta Strojina in Andreja Ranta. Referenti so podali marsikakšno smernico za izhod iz nastale družbene in gospodarske krize v naši državi, glavna opozorila pa so namenili naraščajoči brezdušnosti med mladimi, prepotrebni vzgoji domoljubja in zavedanja o slovenstvu ter vse bolj prisotni zamenjavi (izpodrinjanju) slovenščine z drugimi jeziki.

Na tem mestu objavljamo skrajšan in okrnjen povzetek srečanja; vabimo vas, da si natančnejše poročilo dogodka skupaj s sklepi in zaključki simpozija preberete na naši spletni strani www.slokongres.com.

Besedilo: Luka Klopčič
Foto: Arhiv SSK

Brezčasna literatura Louisa Adamiča

Adamič je doma in v svetu zapisan kot borec za pravico in mir. Bil je politični aktivist in novinar, človek dveh domovin, ki je spodbujal idejo, da bi ves svet postal ena domovina vseh narodov.

V Sloveniji ga poznamo kot najuglednejšo literarno osebnost slovenskega izseljenstva in še vedno premalo, da bi prepoznali vrednost njegovih del. Eno smo prevedli in ponatisnili v sodelovanju z Zavodom Atol in založbo Littera picta. Devet jih še čaka na prevod.

S svojimi izvirnimi deli, kot so (The native's return, My Native Land, Struggle, Orel in korenine) prevodi, članki, predavanja in radijske oddaje, je Adamič posredoval slovensko kulturo, zgodovino in družbeno politično problematiko v ameriški prostor.

Marko Peljhan se je z Adamičem srečal v enem od losangeleških antikvariatov, kjer je našel na drobne knjižice slovenskega avtorja. Vse je pokupil. Gre za izredno kritično zbirko besedil, v katerih se Adamič v ponekod precej ciničnem in žurnalističnem slogu precizno loteva slikanja in seciranja podobe Los Angelesa v dvajsetih letih preteklega stoletja.

Knjižico sta decembra v Društvu Slovenskih pi-

sateljev predstavila Marko Peljhan in Alenka Pirman. Avtor prevoda je Aleš Debeljak, ki je tudi pri prevodu v slovenščino ujel izvorni Adamičev slog. Adamič je pisal knjižico star petindvajset let, potem ko je bil osem let tudi na bojiščih 1. svetovne vojne, služil vojno, in prepotoval lep del sveta. V knjižici se kaže njegovo tenkočutno prepoznavanje človeškega karakterja. Kritičen do vseh, ki v življenju izkoriščajo človeško naivnost, še bolj do tistih, ki se pustijo poneumljati.

Danes bi jim rekli motivacijski govori, v Los Angelesu so jih dobro poznali že v začetku dvajsetega stoletja. Takrat so bili to govori posameznih verskih gorečnejšev, ki so uživali status zvezde, obljubljali osvoboditev od greha, bolezni in smrti. To ni bilo zastoj. Zgarani in izžeti ljudje so za nastope in nasvete teh »zvezd« plačali denar, ki so ga z muko pridelali. Adamič za njih ni imel razumevanja. In prav zaradi tega je knjižico zaključil z anekdoto, ki se je končala tako:

»So sile, ki so neskončno močnejše od pameti in

znanja.« Katere neki? Nevednost in neumnost. Knjižica je sestavljena iz petih samostojnih pamfletov (člankov), razdeljenih na kratka podpoglavja. Članki so tematsko dobro povezani. Sporočilo knjižice se prilega sedanosti. In ne samo ta knjižica. Večina njegovih del je sporočilno aktualna še danes.

Knjižico lahko naročite pri založbi Littera picta.

Slovenska izseljenska matica v preteklem letu

Leto 2012 je SIM začela z otvoritvijo razstave o dr. Andreju Kobalu, izredno zanimivem Slovencu, doma iz Cerknega. Kot sedemnajstleten je doživel in preživel bitke prve svetovne vojne in leta 1921 emigriral v ZDA. V Chicagu je bil pomožni urednik Prosvete, urejal je tudi Mladinski list in glasilo Svoboda. Do druge svetovne vojne je dosegel štiri doktorate: iz političnih ved, zgodovine, javnega prava in psihologije. Zaposlili so ga v Pentagonu, kasneje pa je predaval na uglednih ameriških univerzah.

V juniju smo organizirali 22. likovno kolonijo za Slovence po svetu. Udeleženci so prišli s Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Švice, Jamajke, Španije in ZDA. Nastanjeni so bili v Mostu na Soči in kljub deževnemu vremenu ustvarili čudovite slike.

Na občnem zboru SIM so člani ponovno izvolili predsednika Sergija Pelhana in izvršni odbor v sestavi: Branko Dolenc, Janez Rogelj, Peter Kovarič Peršin, Igor Teršar in Jože Osterman.

Ob prireditvi Dobrodošli doma smo v program povabili folklorno skupino Slovenskega društva Lipa iz Münchna, Tamburjaše iz Vipave in harmonikarje Martina Težaka iz Metlike. V Državnem zboru RS smo ob Vseslovenskem srečanju odprli razstavo slikarke Vesne Leniče Kreže iz Banja Luke, ki je kasneje razstavljala tudi v prostorih SIM. Prvič smo zelo uspešno organizirali Srečanje balinarjev Slovencev v zamejstvu in po svetu. Prijavilo se je osem ekip iz zamejstva, sodelovali so tudi domačini in ekipa SIM iz Kočevja. Vsi, ki so prišli skupaj z balinarji, so se napotili na izlet in si ogledali znamenitosti Ilirske Bistrice z okolico. Pozno popoldne smo zmagovalnim ekipam podelili priznanja, poskrbljeno pa je bilo tudi za zabavni program. Ker se na SIM zavedamo problemov izseljencev na področju urejanja nepremičnim, smo spodbudili člana SIM, ki ima geodetske storitve Geotočka d.o.o., da je zagnal spletni portal SLOVENSKA IZSELJENSKA NEPREMIČNINSKA TOČKA - www.intocka.si, ki je namenjen urejanju nepremičninskih zadev Slovencev, ki živijo izven meja Slovenije. Na enem mestu ponujajo celovito strokovno geodetsko in pravno pomoč, kjer na vašo zahtevo poiščejo tudi nepremičninskega posrednika pri prodaji, nakupu ali oddaji nepremičnin. V prostorih SIM smo postavili razstavo Slovenska modrost in pravica v jeziki sveta. Gre za prevode Jurčičeve Kozlovske sodbe v Višnji gori, ki so prestavljeni na plakatih. Anton Stipančič, bivši konzul v ZDA, nekdanji direktor Iskre in podpredsednik SIM, še vedno pa radioamater, je izdal avtobiografijo z naslovom Od pastirja do direktorja. Predstavitev knjige je bila na SIM, kjer lahko naročite tudi knjige. Sodelovali smo pri ponovni postavitvi spominske plošče bazoviškim junakom pred Univerzo v Ljubljani. Prvič so jo leta 1931 so na vrtu Univerze v Ljubljani postavili primorski študentje iz Julijske krajine - Trsta, Istre, Gorice in Reke, vendar je bila leta 1942 odstranjena. Leto smo zaključili s prevodom in ponatisom knjižice Louisa Adamiča Resnica o Los Angelesu. O projektu si lahko preberete več na straneh revije. Ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu je skupaj z ostalimi zaslužnimi posamezniki, podelila priznanje dolgoletnemu glavnemu tajniku SIM Janezu Roglju, ki se je z novembrom 2012 upokojil. Sicer pa je bila SIM dejavna še na drugih področjih, povezani z delom slovenskih družtev po svetu in prisotna na različnih dogodkih. Februarja letos pa bomo nastopili s prenovljeno spletno stranjo www.zdruzenje-sim.si z zanimivimi vsebinami, povezanimi s Slovenci v zamejstvu doma in po svetu.

delovali smo pri ponovni postavitvi spominske plošče bazoviškim junakom pred Univerzo v Ljubljani. Prvič so jo leta 1931 so na vrtu Univerze v Ljubljani postavili primorski študentje iz Julijske krajine - Trsta, Istre, Gorice in Reke, vendar je bila leta 1942 odstranjena. Leto smo zaključili s prevodom in ponatisom knjižice Louisa Adamiča Resnica o Los Angelesu. O projektu si lahko preberete več na straneh revije.

Ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu je skupaj z ostalimi zaslužnimi posamezniki, podelila priznanje dolgoletnemu glavnemu tajniku SIM Janezu Roglju, ki se je z novembrom 2012 upokojil. Sicer pa je bila SIM dejavna še na drugih področjih, povezani z delom slovenskih družtev po svetu in prisotna na različnih dogodkih. Februarja letos pa bomo nastopili s prenovljeno spletno stranjo www.zdruzenje-sim.si z zanimivimi vsebinami, povezanimi s Slovenci v zamejstvu doma in po svetu.

Vesna Vukšinič Zmaić, glavna tajnica SIM

»Naj svetniško življenje obrodi sadove v nebesih in na zemlji«

Spomin na slovenskega župnika v Argentini Emila Povšeta

g. Emil Povše s tremi župnijskimi sodelavkami

Za božične praznike smo se z družino odpravili v Argentino, da bi po nekaj letih znova doživeli Božič in novo leto v širšem družinskem krogu. In začelo se je prav na sveti večer, ko smo se v

g. Emil Povše ob šestdeseti obletnici mašniškega posvečenja (star je bil 90 let)

buenosaireški Slovenski hiši, v kapeli, posvečeni Mariji Pomagaj, skupaj s sorodniki in prijatelji udeležili božične polnočnice, ki jo je letos daroval jezuit Miran Žvanut iz Slovenije. Da je božič v Argentini poletno vroč, je znano, saj se nahaja na južni polobli, a tokrat temperatura božičnega večera ni prizanašala, vzpenjala se je nad 40 stopinj, kar se je zaradi vlage občutilo nad 50 stopinj! Prijateljska toplina in pogovori pa so omilili 'peklenko' vročino.

Sledila je nevihta. Z njo je temperatura sunkovito padla za 25 stopinj, ravno ko smo se odločili za tridnevno pot na atlantsko obalo. Ob visoki poletni sezoni in veliki zasedenosti turističnih krajev se nam je le uspelo nastaniti v obalnem mestu Mar de Ajó (beri: ahó), ki je malo oddaljeno od tradicionalnih turističnih središč argentinske obale. Najeto stanovanje se je, na naše presenečenje, nahajalo 50 metrov proč od tamkajšnje župnije, ki jo je dolga desetletja vodil slovenski duhovnik Emil Povše. Zanimivo je to, da se je malo pred našim odhodom iz Slovenije sestra gospoda Povšeta obrnila na naše društvo Slovenija v svetu s prošnjo, da bi poizvedeli o njenem bratu, ki naj bi bil v bolnišnici. Preko znancev in prijateljev smo izvedeli o stanju gospoda župnika, ki pa je nato zaradi srčne kapi umrl na martinovo nedeljo, 11. novembra 2012. Tako se je načrtovani odidi na morju nepričakovano spremenil v ganljivi

vo srečanje z vsem, kar je gospod Milan Povše zgradil v 40. letih trdega dela na atlantski obali. Ko smo krajanom zaupali, da prihajamo iz Slovenije, so nam hiteli pripovedovati različna osebna izkustva in močne vtise, ki jih je slovenski župnik pustil svojim župljanom v štirih desetletjih delovanja. Župljani so nam zavzeto pripovedovali o svetniškem življenju in ne-trudnem delu njihovega dolgoletnega župnika Emila Povšeta – padre Emilio. Po cerkvenih stenah so viseli fotokopirani listi, kjer so župljani zapisali »Naj zgled pokojnega župnika Emila Povšeta navdušuje naslednje rodove krajanov v svetosti in predanosti Jezusu Kristusu« in »Naj svetniško življenje obrodi sadove v Nebesih in na Zemlji«. Ob visoki starosti so mu župljani svetovali, naj upočasni tempo in se malo odpočije, a njegov odgovor je bil vedno »za to bo še čas« oziroma da nima še dovolj korajže, da bi se kar umaknil. Na svoji duhovniški poti je vzgojil več generacij kristjanov po obalnih mestih in notranjosti Argentine, poznali so ga po njegovi jasni besedi in trdni volji. Poznali in spoštovali so ga tudi neverujoči v širši okolici kot patra gradbenika, ki je ogromno prispeval za Argentino, svojo novo domovino.

Dolgoletni župnik Emil Povše je lansko leto praznoval 60 let mašniškega posvečenja in 90 let starosti. Ob tem jubileju je bil deležen velike pozornosti, tudi medijske (radio, televizije in tiska). Papež Benedikt XVI. pa mu je podelil priznanje »Papeževega častnega prelata«, saj je, kot se je sam pošalil, tako izpolnil »150 let življenja«.

Rodil se je v Trebnjem 13. decembra 1921, odraščal pa v Novem mestu v enajstčlanski katoliški družini. Tam je tudi dokončal osnovno šolo in štiri leta meščanske šole, nato pa v Ljubljani tri letnike srednje gradbene šole. Med italijansko okupacijo so ga odpeljali v Gonars. Po vrnitvi v Slovenijo se je priključil dolenskim domobrancem, nato pa je bil po zaslugi inženirja Škofa premeščen v tehnično pisarno domobranske vojske v Ljubljani.

Maja 1945 se je s kolesom odpeljal iz Slovenije čez Ljubelj. Na Koroškem je izvedel, da so Angleži vrnilo njegov tehnični oddelek v Jugoslavijo. Pretresla pa ga je smrt njegovega brata bogoslovca, ki je kot ranjenec bil vrnjen v Kranj, nato poslan v Šentvid nad Ljubljano in

za tem neznanu kam. Iz Koroške je pobegnil v Italijo, se ustavil v taborišču v Gonarsu, kjer je prišel do spoznanja, da njegovo življenje ni več »v njegovi lasti« in se odločil, da vstopi v bogoslovje.

V Argentini je večkrat pripovedoval svojim faranom, da je bila izguba domovine za njega velika tragedija in da je bilo njegovo življenje praktično uničeno. Trpljenje njegovih staršev je bilo nepopisno, saj dolgo niso vedeli, kje je njihov sin; mislili so, da je kot mnogi drugi končal v kakšni kraški jami. Po letu in pol so izvedeli, da je v Italiji, v semenišču v Bresanoneju in da odhaja v Argentino.

V Argentini, kjer se je nadaljevalo slovensko semenišče, je dokončal študij in 13. januarja 1952 ga je škof Gregorij Rožman posvetil za duhovnika skupaj z desetimi drugimi slovenskimi bogoslovci. Leta 1960 pa se mu je izpolnila dolgoletna želja, da se je lahko srečal s svojimi starši.

Apostolsko delo v Argentini je pričel leta 1952 v župniji Svetega Jožefa v mestu La Plata (60 kilometrov južno od Buenos Airesa) in nato bil 22 let v župniji Santa Rosa de Lima, kjer je imel na skrbi tri verske šole, petdeset učiteljev in dvajset profesorjev, in to v zelo zahtevnem času Peronove vladavine. Leta 1973 je bil skoraj na smrt ranjen iz strani neke nasilne skupine, ki ga je zmerjala in se norčevala iz Device Marije. Zaradi varnosti ga je škof premestil na atlantsko obalo, v mesto Mar de Ajó (366 kilometrov južno od Buenos Airesa), kjer je ostal 40 let in zaslovel kot »župnik gradbenik in jasne besede«.

Na 55 kilometrov dolgem obalnem pasu se je lotil gradnje več novih cerkva in temeljite obnove starih lesenih kapelic, in sicer v La Lucila, San Bernardo, Nuestra Señora del Buen Viaje, Nuestra Señora de Fátima, Santa Margarita María de Alacoque; ustanovil je novo župnijo Nuestra Señora de los Dolores y Santo Sepulcro v novem turističnem naselju Nueva Atlantis in dal zgraditi križev pot na prostem, kjer turisti in domačini vsak prvi petek v mesecu ob treh popoldne lahko prehodijo postaje križevega pota. Uspel je še z gradnjo novega pokopališča na občinskemu zemljišču, da bi pokojni ostali v bližini svojcev.

V spominu ga bodo domačini in turisti obdržali tudi po tem, kako je vsako leto kljub močnim atlantskim vetrom s križem na rami vodil križev pot po mestu in plaži, vse do praznika vseh svetih, teden pred svojo smrtjo. Tako kot je med svojimi župljani 40 let živel in jim bil zgled načelne slovenske duše, se je v 91. letu starosti poslovil od svojih faranov – »Naj svetniško življenje obrodi sadove v Nebesih in na Zemlji.«

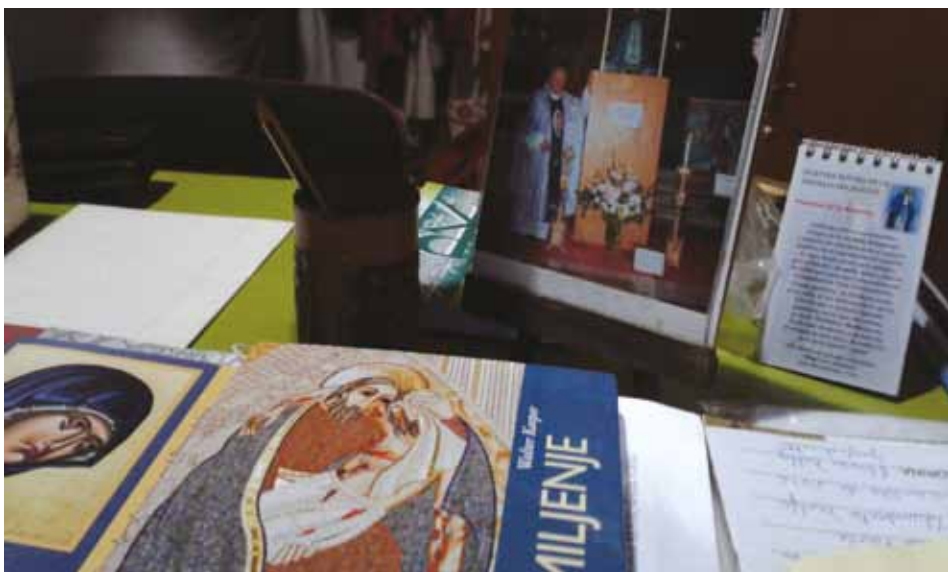
Besedilo in foto:
Boštjan Kocmur

Pogovor z župljankami po maši 27. 12. 2012 (desno v zelenem moja žena Pavlinka)

Notranjost cerkve v Mar de Ajó

V zakristiji še danes lahko vidimo poleg njegove slike še nekaj slovenskih knjig

Na Višarjah luštno biti ...

»... ko smo smučali v Nassfeldu ...«

»Reče se Mokrine!!«

»Aha.«

In razvila se je debata, kot je že navada, ko nekaj dni preživiš z višarskimi prijatelji, ki jih veže ljubezen do »slovenskega«. Ti višarski dnevi mladih so bili res nekaj posebnega. Že zvečer smo po poti z Niko in Marušo v Andrejevem avtu opazovali zasneženo Špikovo skupino v mesečini.

Ko smo po hudih težavah le prispeli na vrh; neki uslužbenec nam je namreč na polovici žičnice pobral smučič in medtem ko se je gondola premikala, smo poskakali ven in kot v kakšnem akcijskem filmu, je Maruša reševala našo prtljago iz kabine – skoraj bi zaradi te požrtvovalne poteze ostala ukleščena med vrati; smo odložili smučič v domu in pohiteli v cerkev.

Mašo za domovino je daroval gospod Karel Bolčina, goriški duhovnik, ki deluje med Slovenci v zamejstvu in izseljenstvu. Ob prijetnem omizju je že popoldne orisal svojo duhovniško pot, spregovoril o svojem vsestranskem delu med zamejskimi Slovenci v Italiji ter o Slovencih v Milanu, ki jih duhovno oskrbuje, predstavil pa nam je tudi svoj pogled na višarske romarje danes in v preteklosti.

V petek zvečer nam je gost Gregor Vovk, ki z družinskim triom Volk Folk ohranja slovensko ljudsko glasbeno izročilo, predstavil značilnosti slovenske ljudske glasbe. Ker jo v večji meri poznamo v obliki zborovskih priredb ali pa morda zmotno kot narodnozabavno glasbo, je naše poznavanje

precej okrnjeno ... Kdo ve, kaj je stopničasto petje in petje na tretko ali četrtko? Marsikdo tudi ne zna več zapeti preproste terce čez osnovno ljudsko melodijo, čeprav je za Slovenijo, z izjemo Prekmurja in Bele krajine, značilno (vsaj) triglasno petje. Mi pa smo ta večer dokazali, da smo še kako dobri pevci. Kar nekajkrat v teh dneh se je zaslislala »Oj kje je deželica« – pesem, ki jo je prepeval že Gregorjev ded in izvira iz njegovega domačega kraja, tj. Trnovo blizu Ilirske Bistrice.

Tudi za »nesmučarje« so Višarje kraj sprostitve: Zasnežene strmine so nas vsako jutro vabile na smučič, a je marsikdo utrujen od smučanja prejšnjega dne ali pa morda zaradi pozno v noč segajoče debate zjutraj raje v miru pozajtrkoval in šel kasneje peš občudovat s soncem obsijano Božje stvarstvo.

V soboto sta se nam pridružila zgodovinar Renato Podbersič s svojim sinom Klemenom. Orisal nam je polpreteklo zgodovino Primorske.

Kljub resnim pogovorom se znamo »višarci« tudi zabavati. Če to ni nočno »dričanje« z lopatkami, te pa Nikino pripovedovanje vicev vsekakor nasmeje do solz.

Če bi me kdo vprašal, zakaj sem preživela novo leto tu na Višarjah ... Tu se čutim sprejeto, čeprav sem v družbi »odraslih« in se lahko pogovarjam s somišljeniki, ki jih med mojimi vrstniki primanjkuje. Čutim potrebo, da z nekom delim svojo ljubezen do domovine, do našega kulturnega izročila. Da iščem resnico o naši zgodovini. Da zapojem ljudsko pesem: iz grla, na glas in predvsem iz srca: »Oj, kje je deželica, kjer sem jaz rojen bil? Tam je slovenska domovina, mili kraj.«

Besedilo: Ema Nartnik

Mladi Slovenci iz domovine in tujine, ki jih zanimajo VIŠARSKI DNEVI MLADIH »v živo«, lepo vabimo, da se nam pridružijo od četrтка, 14. do sobote, 16. februarja 2013 na Svetih Višarjah.

Program:

Čez dan smučanje, uživanje v sprehodih in lepih razgledih, ob večerih srečanja z gosti. Veliko priložnosti za klepet, spoznavanje, druženje, petje, pa tudi za duhovnost. Starostna omejitev: od 20 do 35 let.

Več informacij na tel. +386 (0)1 438 30 50 ali prek e-pošte rafaelova.druzba@rkc.si.

Nove poslovne priložnosti in ganljiva srečanja z rojaki

Ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu Ljudmila Novak je med 23. novembrom in 4. decembrom lani obiskala slovensko skupnost v ZDA. Šlo je za prvi daljši delovni obisk ministrice pri slovenski skupnosti v kakšni čezoceanski državi, na katerem jo je spremljal sekretar dr. Zvone Žigon. Eden najpomembnejših gospodarskih vrhov obiska je bilo odprtje PoliMata, slovenske inovacijske pisarne v Akronu.

V tem času se je ministrica srečala z rojaki oziroma obiskala slovenske ustanove v Minneapolisu, Chicagu (Lemont, Joliet), Pittsburghu, Milwaukeeju in Clevelandu.

Med najpomembnejšimi dogodki obiska je bilo uradno odprtje predstavništva Centra odličnosti PoliMat iz Ljubljane v Akronu (Ohio), sicer pa se je ministrica srečala z 38 vodilnimi predstavniki slovenskih skupnosti, z županom Clevelanda Frankom Jacksonom, z vodstvom mest Akron (Ohio) in West Allis (Wisconsin), s poslovneži slovenskega rodu, v organizaciji slovenskega lektorata na clevelandski državni univerzi je predavala slušateljem slovenščine, podelila je osem priznanj Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu različnim slovenskim ustanovam in posameznikom za njihovo prizadevano delo ter odprla likovno (Akron) in kiparsko razstavo (Cleveland).

Vse slovenske skupnosti so izrazile veliko zadovoljstvo nad delovnim obiskom ministrice. Ta se je po drugi strani temeljito seznanila z raznolikostjo in delovanjem slovenstva v ZDA ter rojake potrdila v njihovem prizadevanju za ohranjanje slovenske identitete v tujini, hkrati pa jih je spodbudila h krepitvi gospodarskega sodelovanja z matično domovino.

2. decembra 2012 se je ministrica v Clevelandu udeležila volitev predsednika Republike Slovenije. Delovni obisk je bil v vseh pogledih uspešen in koristen, za kar gre zahvala tudi organizacijski podpori GK Cleveland in GK Jurčku Žmaucu, sodelovanju VP RS v Washingtonu in asistenci VP RS v Parizu.

Odprtje PoliMata

V petem največjem mestu Ohia Akronu, ki je globalno središče industrije polimerov, je ljubljanski center odličnosti PoliMat uradno odprl inovacijsko pisarno. V ZDA so lani spomladi že so-organizirali in prevzeli del mednarodne konference o polimerih na področju zdravja, kmetijstva in okolja na Harvard Kennedy School v Cambridgeu, z Akronom pa so navezali stik na pobudo slovenskega veleposlaništva v Washingtonu. Župan Akrona in predstavniki univerze in partnerjev PoliMaTa so septembra obiskali Slovenijo in nekatera PoliMatova ustanovna pod-

Ljubljanski center odličnosti PoliMat je v Akronu uradno odprl inovacijsko pisarno

jetja. Pisarna je dejansko začela delovati že oktobra. V prihodnjih letih bo v sodelovanju z ameriškimi znanstveno-raziskovalnimi inštitucijami med drugim pomagala slovenskim podjetjem pri preboju na ameriški trg.

Ministrica je v govoru povedala, da »v Sloveniji premoremo veliko znanja, toda ne trudimo se dovolj, da bi ga prenesli na trg. Prav to vrzel odpravlja Polimat, ki je povezal raziskovalno in razvojno sfero v Sloveniji na področju polimernih materialov in tehnologij. Svoje želje je povezal s poljem gospodarske diplomacije in se ob pomoči Veleposlaništva RS v Washingtonu ter Generalnega konzulata RS v Clevelandu povezal s sedanjimi partnerji v Akronu. Vse to bi bilo gotovo bistveno težje uresničiti brez pomoči dr. Polone Carson, raziskovalke iz Slovenije, ki živi in dela prav v Akronu.« Za njeno vlogo in zasluge se ji je ministrica zahvalila in izrazila upanje, da bodo njenemu zgledu sledili tudi drugi slovenski strokovnjaki, delujoči v ZDA in po svetu.

»S podporo PoliMatovemu projektu in Slovensko-ameriškem poslovni klubu tudi USZS skuša prispevati k iskanju izhodov iz krize oziroma slovenskemu gospodarstvu pomagati iskati nove partnerje zunaj meja RS, ki so lahko s svojimi poslovnimi stiki, poznavanjem poslovne kulture v določeni državi in hkrati po drugi strani

s poznavanjem in spoštovanjem Slovenije odločilnega pomena za prodor nekega podjetja na tuji trg. USZS podpira dejavnosti Ministrstva za zunanje zadeve in njihovega direktorata za gospodarsko diplomacijo ter DKP RS v tujini, zato smo veseli konkretnega sadu takšnega delovanja oziroma povezovanja PoliMata s sorodnimi gospodarskimi in raziskovalnimi ustanovami v Akronu in širše v ZDA, pa tudi PoliMatovega povezovanja s podjetniki in raziskovalci slovenskega rodu v ZDA.

USZS sicer oblikuje spletni imenik slovenskih poslovnežev v svetu, ki bo omogočil tako njihovo medsebojno povezovanje kot poslovno povezovanje s Slovenijo in slovenskih podjetij z njimi, spodbuja čezmejne gospodarske projekte in organizira poslovne konference, na katerih povezuje predvsem zamejske gospodarske ustanove z regionalnimi gospodarskimi ustanovami in podjetji. Ministrica je ob tej priložnosti pozdravila ustanovitev Slovensko-ameriškega poslovnega združenja (SABA) in izrazila željo, da bi njegovo delovanje hitro obrodilo otipljive sadove v konkretnem povečanem gospodarskem sodelovanju med državama, pri čemer računa tudi na sodelovanje PoliMata.

Besedilo: Urad

Soglasno za nemoteno delo

Komisija Državnega zbora za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu, ki ji predseduje Franc Pukšič, svoje delo opravlja s polno paro. Kljub enotni želji vseh članov, ne glede na strankarsko pripadnost, da bi lahko nemoteno delali v korist vseh Slovencev zunaj meja domovine, njeni člani ugotavljajo, da za to še niso izpolnjeni vsi pogoji.

Franc Pukšič, predsednik Komisije DZ za Slovence v zamejstvu in po svetu, si prizadeva za nemoteno delo Komisije v korist rojakom po vsem svetu

Po besedah Franca Pukšiča ne morejo izvajati dela v celoti v skladu s sprejetim programom. Sprejet je bil le pravilnik o mednarodni dejavnosti državnega zbora, ki pa komisiji ne daje možnosti obiska slovenske skupnosti v zamejstvu in po svetu. Tako bo februarja z velikansko zamudo opravljen obisk dveh sosednjih manjšin – v Italiji in na Hrvaškem. Zato se je komisija odločila, da na sprejeti pravilnik nemudoma vloži amandmaje in jih posreduje kolegiju predsednika državnega zbora.

Žal ponovna razprava ni bila uvrščena na dnevni red, zato predsednik komisije »pričakuje več političnega razuma tudi na tem področju«.

Prepričan je, da bi stiki komisije z rojaki ter s političnimi oblastmi v državah, v katerih živijo

rojaki, lahko kakovostno doprinesli iz slovenske zaprtosti, ki se kaže tako na gospodarskem, kot tudi na političnem in ekonomskem področju.

Slovenci v zamejstvu in po svetu niso nikoli nič pričakovali od domovine, ampak so se vedno trudili, da bi sami čim več dobrega naredili zanj. V zgodovini so to večkrat tudi dokazali s povsem konkretnimi dejanji, zato se zdi predsedniku Komisije Pukšiču prav, da jim vsaj na tak način izkažemo podporo in povrnemo za trud.

Komisija je zato na zadnji seji, ki je potekala januarja, ponovno s soglasno podporo pozvala kolegij predsednika DZ, da naj o pravilniku ponovno čim prej razpravlja in sprejme ustre-

zne dopolnitve. Tako po sogovornikov besedah tudi ne bi več prihajalo do takih nepotrebnih zapletov, kot je bil tisti on njegovem načrtovanem obisku izseljencev v južni Ameriki lansko leto. Letalska karta na relaciji Benetke – Buenos Aires, ki bi jo ob tem koristil, bi stala 625 evrov, je povedal, podatek, ki je prišel v javnost, pa je znašal kar 4.500 evrov in ne drži ter je zavajajoč, še poudarja Franc Pukšič. Zaradi tega so po njegovem prikrajšani zlasti Slovenci v južni Ameriki, ki jim je bila zaradi odpovedi obiska zaradi nepravilno navedenih podatkov o cenah povzročena nepopravljiva škoda.

Besedilo: N. P.
Foto: arhiv DZ

Skrajni čas za dostojno ureditev na Ljubelju

Sedem desetletij po koncu vojne spomin polagoma dobiva svoje mesto

4. junija letos mineva 70 let od prvega transporta francoskih ujetnikov v podružnico koncentracijskega taborišča Mauthausen na Ljubelju. Spominska proslava bo na obeh straneh 8. junija. A medtem ko je na južni, slovenski strani, urejen spominski park že od prvih povojnih let naprej, je spominsko mesto na severni, avstrijski strani, še vedno v začetni fazi. Dežela Koroška je za ureditev sedaj namenila 54.600 evrov, dodatnih 10.000 evrov bo za arheološko raziskovanje namenila dunajska univerza. Gonila sila za ohranjanje, predvsem pa za obujanje spomina na temno zgodovino ljubeljskega prostora, je že skozi dve desetletji Peter Gstettner.

So po dobrih dvajsetih letih ozaveščanja javnosti o taborišču na Ljubelju obljubljen finančna sredstva tudi uradna potrditev vaših prizadevanj?

Peter Gstettner: Od prve spominske proslave na avstrijski strani leta 1995 opažamo dobro obiskanost, veliko zanimanje pri mladini in mednarodno pozornost. Da se dežela Koroška doslej ni odzvala, je zgodba zase. Zato je razveseljivo, da je oddelek za kulturo pod vodstvom novega deželnega svetnika Wolfganga Waldnerja dal na voljo zagonsko finančna sredstva. Namenjena so ureditvi areala, ki je v katastrofalnem stanju.

Še pred nedavnim je bil prostor nekdanjega taborišča popolnoma zaraščen. Nekaj del je že bilo storjenih.

Gstettner obljublja ohranitev večjezičnosti pri informacijskih tablah

Gstettner: Pomemben korak je bila spomeniška zaščita areala ter nato krčenje gozda in razkritje temeljev umivalne barake. Te je bilo zaradi spomeniške zaščite žal potrebno spet zasuti. Naš namen pa je, da v obliki spominskega mesta ohranimo vidno tisto, kar je preostalo in bilo izkopano.

Kaj je konkretno v načrtu?

Gstettner: Za letos je predvideno, da se očisti območje nekdanjega apelplaca, zbornega mesta, in se tam uredi tudi prireditveni prostor. In sicer tako, da se s pomočjo barv, nasu-

tja ali različnih struktur prikažejo prvotni obris kuhinjske barake, apelplaca in vhodnih vrat. Že eno leto tam omogoča orientacijo tudi informacijska tabla.

Bo slovenščina pri napisih enakovredna?

Gstettner: Prvo informacijsko tablo na carinskem arealu pred predorom smo že leta 1995 oblikovali štiri jezično in to želimo ohraniti tudi v prihodnje.

Govorilo se je, da naj bi obstoječa nekdanja carinska poslopja preuredili v muzej. Je to še aktualno?

Gstettner: O tem sem govoril predvsem jaz sam, vendar smo od tega še zelo oddaljeni. Notranje ministrstvo kot najemnik areala nekdanjega taborišča doslej ni kazalo namena, da bi podprlo spominsko mesto.

Muzejskega prostora, kjer bi zgodovino lahko prikazali tudi z multimedijskimi vsebinami, torej ne bo?

Gstettner: V doglednem času ne. Upam pa, da bo sedanje zagonsko financiranje, ki ga daje dežela Koroška, spodbudilo notranje ministrstvo za sodelovanje. Republika Avstrija bi morala skupaj z deželnimi in zveznimi oblastmi na Ljubelju urediti dostojno spominsko mesto biti. Za to bi že bil skrajni čas.

Besedilo: Bojan Wakounig

Slika podružnice koncentracijskega taborišča Mauthausen na Ljubelju iz leta 1944

Tudi umetnik je lahko odličen predsednik

Branko Lenart je od prve predsednice dr. Andreje Zemljič prevzel vodenje Kulturnega društva člen 7. za avstrijsko Štajersko v zelo neprijaznih okoliščinah, ko so različni naslovniki v Avstriji dobivali »pisemske bombe«, med njimi je bila tudi dr. Andreja Zemljič, prva predsednica narodnostne organizacije, ki na srečo pošiljke ni odprla, ampak jo je predala policiji. Manj sreče je imel dolgoletni župan Dunaja Helmuth Zilk, ki mu je bomba poškodovana roko. Branko Lenart je društvo vodil trinajst let, 27 let poučeval na Višji državni šoli za umetnost in oblikovanje in bil docent na Visoki strokovni šoli za industrijsko oblikovanje v Gradcu, fotografiral, prirejal razstave in potoval. KD člen 7 zdaj uspešno vodi mag. Susanne Weitlaner, medtem ko je Branko Lenart postal stalni član manjšinskega sosveta pri zveznem kanclerju.

Dolgoletni predsednik KD člen 7. za avstrijsko Štajersko in umetniški fotograf Branko Lenart v Pavlovi hiši v Potrni/Laafeldu ob otvoritvi razstave Krkavče

Umetniški fotograf Branko Lenart, slovenski veleposlanik v Avstriji Aleksander Geržina in umetnostni zgodovinar Aleksander Bassin v Pavlovi hiši v Potrni/Laafeldu na otvoritvi razstave Krkavče

V Pavlovi hiši v Potrni/Laafeldu so tudi prireditve iz programa Graške Štajerske jeseni

Za posebne izdaje Pavlove hiše je pripravil skupaj z Elisabeth Arlt dva velika projekta: razstavo in monografijo Preteklo in pozabljeno in monografijo in razstavo Krkavče, Istra. Terra. Za zapuščeno istrsko vas Krkavče ga je leta 1975 navdušil umetniški fotograf Jože Kološa Kološ iz Murske Sobote. Največ fotografij je nastalo med letoma 1980 – 1986, ko se je vas počasi začela razvijati, dobili so vodovod, kajti do tedaj so imeli le tri studence. Prihajati so začeli kupci kamnitih hiš, med prvimi umetnostni zgodovinar Aleksander Bassin.

Sočasno s Krkavčami je Branko Lenart začel delati, kot pravi, zgodovinsko pomemben projekt Tito v reprodukcijah, in sicer leta 1979, večina fotografij pa je iz leta 1980 – 1984. Prva razstava je bila leta 1984 v Beogradu. Ta čas je v Salzburgu razstava novejših avstrijskih fotografije, na kateri je zastopan z desetimi deli o Titu.

Posebno mesto v Lenartovi fotografiji ima New York, kjer je dva meseca spremljal in fotografiral trideset družin. Nastal je obsežen fotografski projekt, prava sociološka študija različnih družbenih slojev.

Projekt o Judih je nastal v osemdesetih letih, ko se je Branko Lenart kot fotograf posvečal manjšinam in pozneje problematiko razširil. Leta 1996 je skupaj z več slikarji tri tedne bival v klavzuri jeruzalemskega samostana. Zanimalo ga je sobivanje različnih kultur in verstev v svetem mestu.

Leta 1998 je bil v Gradcu položen temeljni kamen za gradnjo sinagoge, staro so namreč leta 1938 požgali nacionalsocialisti. Tedaj je pripravil razstavo, na kateri je bil ciklus fotografij z naslovom Kaddisch. Ko se je poslovodkinja Pavlove hiše, sicer umetnostna zgodovinarica Elisabeth Arlt odločila za proučevanje judovske kulture v Sloveniji, je za monografijo in razstavo posnel fotografije od Dolge vasi pri Lendavi do Trsta.

Vpogled v spisek samostojnih in skupinskih razstav sporoča, da so bile fotografije Branka Lenarta predstavljene v Gradcu, Londonu, Salzburgu, Ljubljani, Mariboru, Torinu, Berlinu, Budimpešti, na Ptujju, New Yorku, Beogradu, Jeruzalemu, Mexiko Cityju, Madridu, Brnu in še marsikje po Evropi in Ameriki.

Besedilo in foto: Ernest Ružič

PORABSKI KNJIŽNI DAR 2013

Branje, ne zgolj za zimske dni

Porabski knjižni dar je nastal podobno, kot se je rodilo več novosti med Slovenci na Madžarskem. Do leta 1986 so imeli skupni koledar Slovenci, Hrvati in Srbi, tudi politično povezani v Demokratični zvezi južnih Slovanov, s sedežem v Budimpešti. Sredi osemdesetih let prejšnjega stoletja pa so mladi porabski izobraženci, ki so se jim pridružili tudi starejši narodnostni politiki, dali pobudo za samostojno publikacijo, za Slovenski koledar. Zgodilo se je še prej, preden je začel izhajati samostojni slovenski štirinajstdnevnik, zdaj tednik Porabje, katerega prva številka je izšla 14. februarja 1991. Prvi Slovenski koledar je imel skromen obseg, zanimivo vsebino in predvsem velik narodnostno politični pomen. Bil je znanilec novih razmer in odnosov med manjšinami, kar se je pozneje uresničilo z ustanovitvijo Zveze Slovencev, prve samostojne narodnostno politične organizacije naše manjšine na Madžarskem.

Slovenski koledar je kot samostojna publikacija Zveze Slovencev izhajal do leta 1999, ko se mu je, po zgledu z avstrijske Koroške, pridružila leposlovna knjiga. Tako je bil, na pobudo avtorja tega prispevka, rojen Porabski knjižni dar: do pred nedavnim Slovenski, po novem Porabski koledar, prozno delo v slovenskem jeziku in porabskem narečju in slavnostna, dvojna številka časnika Porabje. Od leta 1999 Zveza Slovencev podari naročnikom Porabja Knjižni dar.

Več kot desetletje je Slovenski koledar urejala Marijana Sukič, glavna in odgovorna urednica Porabja, zadnja štiri leta pa publikacijo, zdaj Porabski koledar, ureja Karel Holec. Sodelavci leposlovnih del so večinoma avtorji iz Slovenije, ob Ernestu Ružiču še Feri Lainšček, Milan Vincetič, letos Štefan Kardoš in drugi. Odgovor na vprašanje, zakaj ne porabski avtorji, je preprost: Ker sta samo dva slovenska avtorja, in sicer Francek Mukič, ki je do zdaj objavil dva romana Garaboncijaš-Črnošolec in Strgane kolenine-Vtrgnjene korenjé in sedanjji urednik Karel Holec, ki je objavil Andovske zgodbe-Andovske prpovejsti. Edinstvena posebnost literarnih del, ki jih v sodelovanju z Zvezo Slovencev ureja Založba Franc – Franc iz Murske Sobote v zbirki Med Rabo in Muro, je v dvojezičnosti: besedila so natisnjena v knjižnem jeziku in porabskem narečju, ki je s tem, kot pravi akademikinja dr. Zinka Zorko, postalo porabski knjižni jezik. Knjige izhajajo v knjižnem jeziku in narečju zato, ker mlada generacija razume knjižni jezik, starejši bralci, ki jih je celo več kot mladih, pa le narečje. Podobno je tudi s prispevki v Porabskem koledarju in časniku Porabje ali nekaj takega kot med Beneškimi Slovenci (Novi Matajur...).

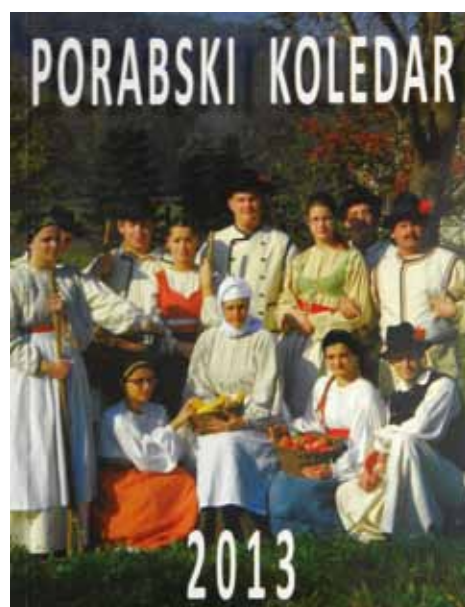
Porabski koledar 2013 prinaša vpogled v življenje Slovencev na Madžarskem, ne samo v Porabju, marveč tudi v Sombotelu, Budimpešti, Mosonmagyaróváru in Székesfehérváru. Poleg člankov z informativno vsebino, je del publikacije v znamenju krajših literarnih prispevkov in potopisnih reportaž. Letos je zelo obsežna fotokronika: 2012 v kepaj, sicer pa ima koledar kar 316 strani.

Po Marijani Sukič urednik Porabskega koledarja Karel Holec in Jože Hirnök, predsednik Zveze Slovencev, ki izdaja in bralcem Porabja podarja Knjižni dar

Naslovnica romana Štefana Kardoša Zajčja sled-Zaveča slejd

Naslovnica Porabskega koledarja 2013

Besedilo in foto: Ernest Ružič

Srečanja za utrjevanje duha za slovenske vernike na Goriškem

Organizirajo jih Dekanija, SD Sončnica in Kulturni center Lojze Bratuž

Srečanje s dr. Primožem Krečičem, duhovnim voditeljem semenišča v Ljubljani

Dekanija sv. Andreja Apostola, Skupnost družin Sončnica in Kulturni center Lojze Bratuž so že nekaj let pobudniki in organizatorji predavanj za duhovno poglobitev oziroma za utrjevanje duha, ki so namenjena slovenskim vernikom na Goriškem. Poleg duhovne poglobitve je to priložnost za srečanje z bolj ali manj znanimi Slovenci, ki v sklopu slovenske Cerkve delujejo v Sloveniji in izven nje. Dodana vrednost teh srečanj pa so obiskovalci, ki niso le Slovenci iz zamejskega dela Goriške, temveč vse več je tudi slušateljev iz slovenskih obmejnih občin Nove Gorice in Šempetra-Vrtojbe, pa tudi z Brd in Krasa. Letošnji niz predavanj, ki so jih organizatorji

ponudili slovenskemu cerkvenemu občestvu na Goriškem, sloni na dveh pomembnih dogodkih: obhajanje 50-letnice II. Vatikanskega cerkvenega zbora in začetek leta, posvečenega veri. Prav na 11. oktober, ko se je pred pol stoletja pričel drugi koncil in ko se je letos uradno začelo leto vere, je bilo v slovenskem kulturnem hramu na Goriškem prvo izmed štirih predavanj, ki so se zvrstile do letošnjih božičnih in novoletnih praznikov. Profesorica verouka na slovenskih višjih šolah v Gorici Mirjam Bratina je vodila pogovor s prelatom Renatom Podberšičem, ki je spregovoril na temo "Verjem. Veruješ?" Po uvodu, ki je zadeval vsebinsko krščanske vere in analizo sedanjega stanja vernosti v sodobni družbi je g. Renato Podberšič strnil zaključek srečanja s pozivom h pogumu in pokončnemu izpovedovanju vere v vsakdanjem življenju, ki se kaže v poštenosti, skrbi za socialne pravice predvsem šibkejših, etiki in spoštovanju življenja.

Na drugem predavanju je dekan g. Karel Bolčina vodil pogovor z uglednim gostom, celjskim škofom, msgr. Stankom Lipovškom, ki se je ravno vrnil iz tritedenske škofovske sinode za novo evangelizacijo v Rimu. Povzetek njegovega predavanja lahko iztrgamo iz citata bl. škofa Antona Martina Slomška, ki je zapisal, da »če hočeš druge za vero vneti, moraš najprej sam goreti.«

Lik primorskega duhovnika Filipa Terčelja, ki je veliko deloval med goriškimi Slovenci, je bil glavna tema tretjega srečanja za utrjeva-

nje duha, na katerem je spregovoril teolog in duhovnik mag. Primož Krečič, ki je tudi postulator za Terčeljevo beatifikacijo. V svojem izvajanju je Krečič izpostavil, da življenje Filipa Terčelja, njegovo zavzemanje za slovenski narod na Primorskem, njegova zvestoba krščanskim vrednotam, kaže na posebnost, ki jo lahko označimo kot svetost po primorsko. Na koncu pa je izrazil upanje, da jim bo uspelo do pomladi predstaviti vse potrebne dokumente za začetek cerkvenega postopka, pri tem pa poudaril potrebo po molitvi za njegovo pripravnost.

Takoj po sv. Treh kraljih pa je bilo še četrto srečanje, kjer se je glavni urednik tednika Novi glas Jurij Paljk pogovarjal z dr. Rafkom Valenčičem, očetom slovenske pastoralne teologije in strokovnjakom za cerkvene dokumente. Glavna tema srečanja je bilo sporočilo drugega Vatikanskega koncila ob praznovanju 50-letnice njegovega začetka. Med pogovorom je dr. Valenčič izpostavil tudi vlogo slovenskih škofov in duhovnikov, ki so sodelovali na tem zgodovinskem cerkvenem zboru. Med pestrim in bogatim izvajanjem je izstopal tudi lik slovenskega duhovnika msgr. Jakoba Ukmarja iz Trsta, ki je veliko pisal o Cerkvi in pravicah narodnih manjšin. Tudi do teh mora biti ohranjena pozornost, še posebno kar se tiče podajanja cerkvenega nauka in vodenja cerkvene liturgije v slovenskem jeziku.

Besedilo: Julijan Čavdek

Dekan g. Karel Bolčina (levo) je vodil pogovor s teologom dr. Primožem Krečičem

Alpinistični četrtak z mladim Lukom Lindičem

Na predavanju iz ciklusa Alpinistični četrtak v Slovenskem domu je Slovence v Zagrebu 13. decembra 2012 obiskal Luka Lindič, komaj 24-letni alpinist iz Žalca pri Celju. Z alpinizmom se ukvarja od leta 2004, leta 2008 je bil prepoznan kot najbolj perspektiven slovenski alpinist, leta 2009 pa je prejel naziv najbolj uspešnega alpinista po izboru Planinske zveze Slovenije. Danes sodi v krog tistih, ki bodo v prihodnosti obdržali slovensko mesto v samem vrhu svetovnega alpinizma.

Pomembna energija soplezalca

S prikazovanjem veličastnih fotografij gora, ki jih je preplezal, je razkril svojo alpinistično zgodbo. Alpinistično pot je začel kot večina alpinistov, na enem od alpinističnih odsekov. Na začetku je za vadbo velikokrat preplezal severno steno Ojstrice blizu svojega doma. Kmalu je spoznal Luko Krajnc, s katerim je veliko plezal in s katerim sta postala prijatelja, saj sta plezala vsepovsod, kjer se je le dalo. Izkušnje si je nabiral v klasičnih smereh slovenskih Alp, prostih ponavljanih v Dolomitih, vzponih na Baghirathi v Indiji in K7 West v Pakistanu, kar nakazuje pot, po kateri se bo razvijal kot plezalec. Dejal je, da je spoznal ljudi, ki so nanj naredili velik vtis, posebej s svojo energijo, kar je pomembnejše kot hrana. Med njimi imata posebno mesto alpinista Silvo Karo in Marko Prezelj, s katerima je že tudi plezal. Zanj je prvinski alpinizem več kot šport in zahteva človeka, ki ga zna živeti, in to tudi brez svedrovcev.

Umirjena mladost, ki velika obeta

V Lukovih besedah je čutiti skromnost, iskrenost, umirjenost in zrelost, ki velika obeta. Z zavidanja vredno zrelostjo izbira vedno izzive polne in ne navadne cilje. Ob nepozabnih fotografijah gora

je pripovedoval o vzponih na Peklensko Cedevito v Rzeniku (z Lukom Stražarjem), o prvenstveni Rajčevi smeri v Križevniku (z Andrejem Grmovškom), o vzponu v smeri Divine Providence na Mont Blancu, ko se je v prosti navezi z Lukom Krajncem v enem zamahu v 32-ih urah neprekinjene akcije povzpel po tej smeri, ki je ocenjena z IX-. Z Markom Prezljem in Rokom Blagusom se je po prvenstveni smeri povzpel tudi na vrh Baghirathija v Indiji. V Dolomitih pa sta se Luko Krajncem podala v najtežjo steno Roceto Alte, kjer sta brez svedrovcev preplezala novo smer, ki sta jo poimenovala ForestGump. Jeseni je prvič z Markom Prezljem plezal na 2. festivalu plezalcev v steni Bisotuna v Iranu.

Slovenska mladinska alpinistična reprezentanca

S posebnim navdušenjem je pripovedoval o slovenski mladinski alpinistični reprezentanci, ki je bila ustanovljena na začetku leta. To je skupina mladih ljudi, ki rada pleza in skupaj preživlja lepe trenutke, njen mentor pa je Marko Prezelj. Zaupal je, da se bodo verjetno povezali z japonsko mladinsko reprezentanco, želel bi si navezati stike tudi z mladimi hrvaškimi alpinisti, saj

Mladi alpinist Luka Lindič

je velikokrat vadil v Paklenici. Obiskovalcem, ki so zopet do zadnjega kotička napolnili dvorano Slovenskega doma, je zaupal svoje načrte za naslednje leto. Šel bo v Rocky Mountains v Kanadi, aprila in poleti najbrž v Alpe, za konec pa še na Himalajo. Na poti, ki mu je pomembnejša od cilja, kot je večkrat omenil, mu želimo, da tudi uspešno konča svojo študijsko pot na fakulteti za logistiko v Celju in da še kdaj obiše svoje rojake na Hrvaškem.

Besedilo: Agata Klinar Medaković

Kulturni praznik v Zagrebu

Slovenski dom v Zagrebu bo tudi letos pripravil bogat večdnevni program v počastitev slovenskega kulturnega praznika z nazivom Kultura nas povezuje. V sodelovanju z veleposlaništvom Republike Slovenije na Hrvaškem in Svetom slovenske narodne manjšine Mesta Zagreb bo prireditev potekala v Slovenskem domu na Masarykovi 13 in v Kulturno informativnem centru v Preradovičevi 5.

V ponedeljek 4. februarja bo otvoritev Dnevov slovenske kulture z razstavo Pridite v kino! avtorice Metke Dariš iz Muzejskega oddelka Slovenske kinoteke iz Divače, na kateri bo predstavljen slovenski plakat. Otvoritev bo obogatil nastop glasbene skupine mladih tolkalcev Sudar, ki deluje v Slovenskem domu. Sledil bo ogled filma Spomini med koši – Ivo Daneu režiserja Aleša Žemlje. Z legendo slovenske košarke in znanim hrvaškim košarkarjem Petrom Skansijem se bo pogovarjal dopisnik Dela iz Zagreba Dejan Vodovnik. V torek 5. februarja bo potekal kratek in zanimiv tečaj slovenskega jezika, ki ga bosta vodili lektorica slovenščine na

Filozofski fakulteti v Zagrebu Ivana Petric Lasnik in asistentka za slovenski jezik Jelena Tušek. Po delavnici bo na ogled film Toporišič – samotni hodec skozi neprijazen čas režiserja in scenarista Slavka Hrena. V sredo 6. februarja bo nastop prve violinistke Zagrebske filharmonije Sidonije Lebar in violončelista Stina Lebarja. Po glasbenem nastopu bo na vrsti film Aleksandrinke o slovenskih dojljah in varuškah v Egiptu avtorja Metoda Pevca kot tudi pogovor z njim, ki ga bo vodil Dejan Vodovnik. Pogovor z znanim baletnikom, publicistom in zgodovinarjem pa bo potekal v četrtak 7. februarja. Vodil ga bo skladatelj in filmar Črt Škodlar. V nadaljevanju bosta prikazana še dva

filma: Mila, naša Mila – portret filmske in gledališke igralkice ter pesnice Mile Kačič avtorja Slavka Hrena in film o slikarki Ivani Kobilici režiserke Marte Frelih. Dnevi slovenske kulture v Zagrebu se bodo končali v petek 8. februarja s filmom Presihajoče jezero – zadnji čoln režiserke Jasne Hribernik, ki govori o Cerkniškem jezeru in filmom V letu hipa hopa režiserja Borisa Petkoviča o hiphoperski sceni in rap glasbi v Sloveniji. Prevode za vse filme so v okviru projekta Svetovni dnevi slovenskega dokumentarnega filma - pripravili študentje slovenskega jezika na zagrebski filozofski fakulteti.

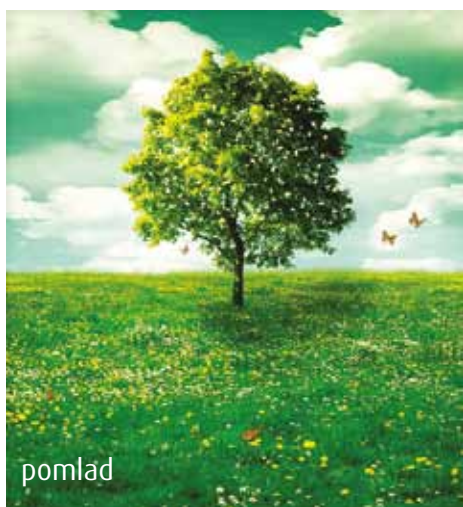
Besedilo: Darko Šonc

Letni časi

Tatjana Vučajnk

USTREZNO RAZPOREDI.

pomlad

februar

november

avgust

oktober

januar

maj

poletje

jesen

april

junij

december

marec

julij

september

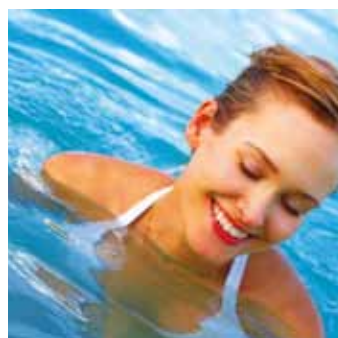
zima

Pozimi se smučam.

Spomladi grem na tobogan.

Poleti plavam.

Jeseni rad kolesarim.

voščila in okrajšave

Greetings and wishes

Merry Christmas!
Happy New Year!
Happy Easter!
Happy birthday!
Congratulations!
Good luck!
Have a good journey!
Have a safe journey!
Have a good holiday!
I wish you ...
Best regards from/to ...

Public holidays

1 January / januar
8 February / februar
April (movable) / april
April (movable) / april
27 April / april
1-2 May / maj
25 June / junij
15 August / avgust
31 October / oktober
1 November / november
25 December / december
26 December / december

Abbreviations

AMZS
BDP
BTC
DDV
EU
GRS
LPP
PZS
RTV
STO
SŽ
TIC
TNP

Pozdravi in želje

Vesel/Srečen božič!
Srečno novo leto!
Vesele velikonočne praznike!
Vse najboljše za rojstni dan!
Čestitam!
Srečno!
Lepo potujte!
Varno vožnjo!
Lepe počitnice!
Želim vam ...
Prisrčne pozdrave od/za ...

Prazniki

novo leto
slovenski kulturni praznik
velika noč
velikonočni ponedeljek
dan upora proti okupatorju
praznik dela
dan državnosti
veliki šmaren (Marijino vnebovzetje)
dan reformacije
dan spomina na mrtve
božič
dan samostojnosti

Okrajšave

Avto-moto zveza Slovenije
bruto družbeni proizvod
Blagovno-trgovski Center
davek na dodano vrednost
Evropska unija
Gorska reševalna služba
Ljubljanski potniški promet
Planinska Zveza Slovenije
Radiotelevizija
Slovenska turistična organizacija
Slovenske železnice
Turistično informacijski center
Triglavski narodni park

Greetings and wishes

vesehw/srehchen bozhich
srehchno novo lehto
vesehle velikonočne praaznike
wse naybohlyshe za roystni daan
chesteatam
srehchno
lepoh potooyte
vaarno voznyo
lehpe pocheetnitse
zheleem vam
priserrchne pozdraave ot/za

New Year
Slovenian Cultural Holiday
Easter
Easter Monday
Resistance Day
Labour Days
National Day
Assumption Day
Reformation Day
All Saints' Day
Christmas Day
Independence Day

National Automobile Association
GDP (gross domestic product)
Skopping centre (Ljubljana)
VAT (Value Added Tax)
European Union
Mountain Rescue Service
Ljubljana city bus network
Alpine Association of Slovenia
Slovenian Radio & Television
Slovenian Tourist Board
Slovenian Railways
Tourist Information Centre
Triglav National Park

Januar je bil posvečen verskemu tisku in molitvi za edinost kristjanov

Dobro vemo, da v Sloveniji že lep čas nimamo samo verskega tiska, ampak tudi verski program na radiu, televiziji, spletne portale in prisotnost v socialnih omrežjih. Verski tisk pa je zagotovo najstarejši in mesec januar, kot prvi v novem letu, je čas za obnavljanje naročnin na časopise in revije. Murskosoboški škof Peter Štumpf je pri Slovenski škofovski konferenci odgovoren za medije, je v pogovoru za Radio Ognjišče povedal, da je verskega tiska zelo vesel, saj škofom in duhovnikom pomeni pomembno pomoč pri oznanjevanju; podpira vrednote, ki jih je ne potrebujejo le kristjani, ampak vsi ljudje; širi duhovno kulturo in kulturo na splošno; želi spodbujati kritiško in kritično misel. Dodal je še, da ljudje mislijo, da ko naročijo verski tisk, s tem naredijo veliko uslugo Cerkvi ali založnikom. A temu ni tako. Verski tisk je po mnenju škofa Štumpfa ena primarnih dobrin za vzgojo vesti. Verski tisk igra v naših kriznih časih pomembno vlogo, vsa slovenska družba bo osiromašena, če zamre verski tisk.

Murskosoboški škof dr. Peter Štumpf je med slovenskimi škofi odgovoren za medije

V četrtek, 24. januarja 2013, ob godu svetega Frančiška Saleškega, ki je zavetnik katoliških časnikarjev in novinarjev, je bil v Ljubljani tradicionalen sprejem za predstavnike katoliških novinarjev. Škof Peter Štumpf je daroval sveto mašo, nadškof Anton Stres pa je spregovoril o pastoralnem načrtovanju, ki ga predlaga doku-

ment Pridite in poglejte. Od 18. do 25. januarja kristjani obhajamo molitveno osmino za edinost. Kot so zapisali v Tiskovnem uradu Slovenske škofovske konference, izraz ekumenizem označuje delo za zблиževanje in polno edinost med kristjani različnih veroizpovedi. Slovenski ekumenski svet je pripravil liturgični pripomo-

NA KRATKO:

- V soboto, 19. januarja, je v Dolskem pri Ljubljani vodja tajvanskega ekonomskega in kulturnega diplomatskega predstavništva na Dunaju sorodnikom Janeza Janeža podelil medaljo, s katero je ob 100. obletnici rojstva tajvanska vlada ponovno odlikovala misijonarja in njegovo delo za humanitarnost in izjemen prispevek kitajskemu narodu.
- Župnija Sežana je 6. januarja s sveto mašo škofa Jurija Bizjaka sklenila praznovanje 150-letnice ustanovitve.
- V Mirni na Dolenjskem je 1. januarja stiški opat p. Janez Novak daroval mašo ob 70. obletnici mučeniške smrti blaženega Alojzija Grozdeta.
- V pripravi na svetovni dan mladih v Riu de Janeiru po naših škofijah roma kopija križa slovenskega dneva mladih. V januarju je bil v ljubljanski in koprski škofiji.

ček z berili in nagovori (premišljevanji). Glavna misel letošnje osmine (Kaj Bog hoče od nas?) je bila vzeta iz preroka Miheja. Premišljevali smo o tem, kako je iskanje vidne edinosti ne- ločljivo povezano s prizadevanjem za pravičnost in dostojanstvo vsakega človeka. Prav je dodati, da je bil blaženi Anton Martin Slomšek predhodnik modernega ekumenskega gibanja. Ustanovil je bratovščino sv. Cirila in Metoda, ki jo je potrdil tedanji papež Pij IX. Pridružili so se ji kristjani iz vse Evrope.

Besedilo in foto: Matjaž Merljak

NA MLADIH SVET STOJI

Študentsko združenje občasno deluje v Slovenskem domu KPD Bazovica že od sedemdesetih let minulega stoletja, ko so visokošolci iz cele Slovenije še obiskovali višje in visoke šole na Reki. Nekateri od njih so tudi sodelovali v tedanjih delovnih skupinah društva. Po osamosvojitvi Slovenije in Hrvaške je bil zaradi velikega zanimanja za študij na slovenskih univerzah na pobudo novinarka Marjane Mirković ustanovljen Študentski klub, ki študente in mlajšo generacijo nasploh s svojim delovanjem v društvu spodbuja k ohranitvi in utrjevanju slovenstva na območju Reke in Kvarnerja.

Pred devetimi leti se je na pobudo Barbare Riman študentsko združenje spet okrepilo pod imenom Mladinska skupina. Med seboj se veliko družimo, ustvarjamo in načrtujemo projekte, delavnice in izlete za prihodnost. Iz svojih glav neutrudno črpamo nove in zanimive zamisli o vsem, kar imamo radi, od tega da smo organizirali turnirje v briškuli in trešeti ter balinanju, do tega da sami organiziramo manj zahtevne planinske ture. Radi se odzivamo, ko v društvu potrebujejo našo pomoč ter radi pomagamo v različnih projektih in organizacijah na ravni celega društva. Že vrsto let delamo na različnih projektih, kot je Spoznajmo Slovenijo. Lani smo leto začeli s projektom Vseslovenskega srečanja mladine na Hrvaškem. Za letos pripravljamo projekt Sodelovanja mladih iz zamejstva, da bi se čim bolj spoznali in začeli delali na več področjih in več različnih projektih.

Mladinska skupina šteje trideset članov, ki se ukvarjajo z vsaj eno aktivnostjo znotraj društva.

Tako so naši člani tudi člani dramsko recitatorske, folklorne, plesne, fotografske, planinske, likovne in glasbene skupine. Naši člani so tudi na vodilnih mestih v društvu, tako je Jasmina Dlačić, našla članica, podpredsednica društva in voditeljica plesne skupine, kot tudi Petra Aničić, voditeljica fotografske skupine, Renata Fugošić, voditeljica dramsko recitatorske skupine, in Tea Tadej, voditeljica likovne skupine. Naši člani so tudi člani upravnega odbora, zato se naše mnenje upošteva ter dobivamo veliko podporo za realizacijo novih idej in projektov. Naši člani so se udeležili tudi prvega Parlamenta mladih za zamejce in Slovence po svetu, kjer smo predstavili naše delovanje in zato bili prepoznani kot Društvo z izredno aktivno mladino.

Vseslovensko srečanje mladine na Hrvaškem, marec 2012

Mladinska skupina Slovenskega društva KPD »Bazovica« si je zadala organizacijo Vsesloven-

Skupinska slika pred postojnsko jamo iz leta 2010

Fotografska skupina. Hartera 2012.

Spoznajmo Slovenijo 2012 v Celju

Mladinska skupina KPD Bazovica

skega srečanja mladine na Hrvaškem (VSSM), ki se je odvijalo 3. in 4. marca 2012 leta na Reki. Kot primer dobre prakse smo vzeli Srečanje zamejskih slovenskih društev na Hrvaškem. Odzvala so se tri društva, in sicer Kulturno prosvetno društvo Slovenski dom, Zagreb, slovensko kulturno društvo Nagelj in slovensko kulturno društvo Gorski kotar. Na žalost mladi

iz društva Nagelj in Gorski kotar zaradi neodložljivih obveznosti niso mogli prisostvovati, prav tako sta se srečanja udeležili samo dve članici iz Zagreba. Ne glede na to smo srečanje organizirali in pripravili dvodnevni program. Srečanje je potekalo v prostorih KPD »Bazovica«, kjer smo organizirali delavnice, predavanja in okroglo mizo. Naše druženje smo začeli s pred-

stavitvijo sodelujočih društev, njihove mladine in problemov v zvezi z njo. Nadaljevali smo z delavnico, v kateri smo se ukvarjali s problemom mladine v slovenskih društvih. Obenem smo debatirali tudi o problemu neudeležbe na srečanjih, ki so podobna našemu. Iz delavnice se je razvila debata o tem, kje nastaja problem v društvih, ali so to finance, ali je problem v prenašanju informacij oziroma ali so informacije o VSSM-ju prišle do pravih oseb.

Zaradi lepega druženja in dobrih izkušenj smo dobili idejo o skupnem projektu, enkrat letnem druženju mladine iz slovenskih društev na Hrvaškem. Menimo, da bi se mladina morala več medsebojno družiti, ker kot nam govorijo starejši »na mladih svet stoji«. Današnja mladina bo nekega dne prevzela vodstvo društev in Vseslovenskega srečanja društev na Hrvaškem ter sodelovanje med samimi društvi, zato je pomembno, da navežemo stike že sedaj.

Spoznajmo Slovenijo 2006-2013

Spoznajmo Slovenijo je projekt, ki se je začel kmalu po tem, ko se je organizirala mladinska skupina. Tako bomo letos sedmič obiskali kraje naših prednikov. Do zdaj smo že obiskali Gorenjsko, Primorsko, Kras, Savinjsko, Pomurje, Notranjsko.. Skozi izlete, ki jih organiziramo, ne spoznavamo samo krajev, ampak tudi običaje, jezik, hrano in vse tisto, kar oblikuje Slovenijo in vsak kraj posebej. Ko začnemo organizirati izlet Spoznajmo Slovenijo, se vedno vprašamo, kam bi šli. Odgovor zmeraj hitro najdemo, ker je v Sloveniji veliko krajev, ki so vredni ogleda. Želimo si spoznati vse posebnosti, ki jih Slovenija ima, zato vse izlete načrtujemo tako, da zajamemo ogled mesta, arhitekturnih znamenitosti in naravnih biserov, ki v Sloveniji ne manjka.

Fotografska razstava slovenskega kulturnega prostora na Primorskem, oktober 2012

Oktobra lani je fotografska skupina v sodelovanju z mladinsko organizirala razstavo za fotografske umetnike v slovenskem kulturnem

MLADI, PREDSTAVITE SE!

Živjo! Mladi reški Slovenci so se razpisali, da smo v uredništvo Moje Slovenije prav zajeli sapo. Pohvalno, kako dejavni so! Ste tudi vi? Pošljite nam link do vašega FB profila, povejte, kje vas najdemo na netu, opišite, kaj počnete, v čem ste drugačni in posebni!

MLADI

Folklorna skupina KPD Bazovica

prostoru na Primorskem. Povabljeni so bili foto klubi in foto skupine s Hrvaške (Primorsko goranska in istarska županija), iz Italije (Julijsko furlanijska krajina), kot tudi iz Slovenije (Obalno kraška regija), da s svojimi prispevki sodelujejo na mednarodni razstavi, in sicer na temo Sožitje.

Sožitje ali koeksistenca je, ne le v metaforičnem, temveč tudi v stvarno življenjskem pogledu naša neizogibnost, na katero smo želeli opozoriti. Tema natečaja je od avtorjev zahtevala raziskovanje lastnih prostorskih, miselnih in čustveni okolij, v katerih so iskali posamična pričevanja o ideji sožitja. Avtorji so na zadano temo v celoti odgovorili, vsi so idejo sožitja ponazorili v okviru svoje senzibilitete ter poslali svoje fotografije z videnjem teme. Na uspeh tega raziskovanja pa kaže 160 izbranih in razstavljenih fotografij od skupno 284, ki so prispele na natečaj ter prijavljenih 49 posameznikov. Razstava je bila postavljena v galeriji Principij, na Reki (RH) ter v galeriji Foto kluba Sušec v Knežaku (RS).

V tej množici dobrih in zelo dobrih fotografij, je imela žirija težko delo, kateri fotografiji pripisati elemente posebnosti, tj. visoke umetniške ravni, in katera bi obenem izžarevala moč sožitja. Zato smo podelili tri nagrade umetnikom, ki so posneli najbolj uspešne fotografije. Zaradi velikega števila visoko estetskih fotografij in izvirnega pristopa k interpretaciji teme smo podelili tudi tri diplome.

Besedilo: Tea Tadej

Mladinska skupina KPD Bazovica na izletu

KONTAKT:

Slovenski dom, Kulturno-prosvetno društvo »Bazovica«, Podpinjol 43, Reka, Hrvaška

Tel: +385 51 215 406,
Mob: +385 91 215 4060
e-mail: bazovica@bazovica.hr,
 tajnistvo@bazovica.hr,
 mladinci@bazovica.hr

Fotografska razstava Sožitje

Slikar baročnega življenja in duha

Baročni freskant Franc Jelovšek sodi med najbolj znane umetnike 18. stoletja na Slovenskem. Že od nekdaj ga uvrščamo v slavno četverico – ob Valentinu Metzingerju, Fortunatu Bergantu in Antonu Cebeju, ki je utemeljila slovensko baročno slikarstvo. Njihova ustvarjalnost je segla v vse naše pokrajine in tudi na Hrvaško.

K temu slikarskemu razmahu je nesporno veliko prispeval Jelovšek s svojo delavnico. S poslikavami cerkva je razvil domačo različico baročnega iluzionizma. Njegova zasluga za našo umetnostno podobo pa ni le v poslikavah, temveč tudi v tako imenovani celostni baročni umetnini, saj je po njegovih načrtih nastala še vsa druga cerkvena oprema. Upravičeno sklepamo, da je plod njegovih zamisli opremljenost cerkva v Komendi, na Sladki Gori in v Grobljah, če omenimo samo tri naše izjemne baročne spomenike. Obsežno Jelovškovo stensko slikarstvo je odprta knjiga raznovrstnih informacij, nekakšna enciklopedija, iz katere lahko razberemo duhovno in

materialno kulturo baročnega časa ter vsakdanji življenjski utrip med podeželani, pa tudi meščani in plemiči. S tem pa Jelovškova ustvarjalnost presega zgolj umetnostne vidike in postaja zanimiva za širši kulturni prostor oziroma ponuja večplastno kulturno podobo našega baroka. Zato je Jelovšek, čigar delo lahko raziskujemo in ocenjujemo iz različnih zornih kotov, gotovo ena najpomembnejših osebnosti 18. stoletja na Slovenskem.

Franc Jelovšek se je rodil 4. oktobra 1700 v Mengšu in umrl 31. maja 1764 v Ljubljani. »Bil je velik mož,« je povedal nekdanji predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti prof. dr.

France Bernik. »Ne morda folklorni samorastnik, kot bi nekateri mislili. Že nekaj dejstev iz njegovega življenjepisa kaže, da je imel zanimiv, za tisti čas nekonfekcijski rodovnik. Jelovškov oče je bil učitelj v župnijski šoli v Mengšu, izobraženec torej, ki je nedvomno pomagal zgraditi svojemu slikarsko nadarjenemu sinu širši pogled na svet od življenjskih predstav njegovih vrstnikov. Tudi slikarja, ki naj bi domnevno vplivala na mladega Jelovška, sta bila znana zunaj Kranjske in upoštevana. Slikar Janez Mihael Reinwaldt, Ljubljčan, ni slikal samo v rojstnem mestu in okolici, temveč tudi na Dolenjskem in Primorskem, celo v Pragi in nemških deželah. Ker je bil poročna priča Francu Jelovšku, domnevajo, da se je mladi slikarski nadarjenec najprej učil pri njem. Drugi, za katerega umetnostna zgodovina z največjo gotovostjo domneva, da je bil Jelovšku zgled, je italijanski slikar Giulio Quaglio. Domneva je tem verjetnejša, ker je severnoitalijanski slikar v začetku 18. stoletja delal v Ljubljani, naslikal je freske v stolnici in na njenih zunanjih stenah ter eno večjo oljno sliko, napravil pa je tudi freske v ljubljanski Semeniški knjižnici. Quaglio je kot nesporno največji baročni cerkveni slikar na Slovenskem daleč pomembnejši za mladega Jelovška kot Reinwaldt, saj je v svojih stvaritvah pri nas, v Furlaniji in severni Italiji uveljavil tako imenovani iluzionistični način slikanja, ki ga je sprejel tudi Franc Jelovšek.«

Kot je povedal Franc Bernik, si je Jelovšek svojo prvo družino ustvaril v Ljubljani in preden se je po smrti prve žene drugič poročil, je postal ljubljanski meščan in posestnik. V Ljubljano se je preselil v letu 1729 in že naslednje leto postal ljubljanski meščan. V Ljubljani v Rožni dolini si je v letih 1740 in 1756 kupil dve hiši, kar kaže, da je bil premožen. Tam se je spoznal z velikim baročnim slikarjem Valentinom Metzingerjem, kiparjem Lehrom in arhitektom Gregorjem Mačkom.

Jelovškova ustvarjalna energija se je sproščala v freskah, v notranji ureditvi cerkva, tudi v posvetnih stavbah in graščinah. Znanе so njegove številne stenske poslikave v cerkvah in kapelah, v notranjščini drugih sakralnih zgradb in na pokopališčih, za verjetno prav tako številna njegova dela pa danes ne vemo. Mengšu najbližje lokacije Jelovškovih stvaritev so v Grobljah, v Kamniku, v Nevljah pri Kamniku in na Skaručni. O samem Mengšu vemo, da je Jelovšek za cerkev sv. Mihaela, za njen prezbitarij, torej za prostor okoli glavnega oltarja, napravil leta 1740 poslikavo, ki jo je pozneje zamenjala Langusova. Zdaj obeh ni več.

In v čem je estetska posebnost Jelovškovega stenskega slikarstva in njegovih fresk, ki so osrednja zvrst, osrednji dosežek njegovih ustvarjalnih prizadevanj? Jelovšek je v njih uveljavil iluzionistični način slikanja, način, ki ima daljšo tradicijo, a se je močno razmahnil prav

Franc Jelovšek v domišljiji Zdenka Huzjana

Slikarjeva lastna podoba na freski v cerkvi na Sladki Gori

Sv. Florjan iz istoimenske cerkve v Trzinu

Poslikal je tudi kapelo sv. Janeza Nepomuka pri gradu Tuštanj v Moravški dolini.

V notranjosti cerkve na Skaručni so upodobljeni prizori iz življenja sv. Lucije.

v obdobju baroka. Način, ki pomeni linearno in zračno perspektivo slikanja, uporabo vseh sredstev, da se doseže iluzija prostora in globine v naslikanem motivu. Pri tem je zlasti opazno zmanjševanje predmetov v sorazmerju z oddaljenostjo gledanja, različna intenzivnost barv in tonov, opuščanje nadrobnosti. Jelovšek ni bil le freskant in izdelovalec oltarnih podob. Risal je osnutke za oltarje, podobice in bratovščinske diplome, izdeloval je kulise za slavnostne sprejeme in tapete za gradove. Bil je umetnik širokega ustvarjalnega razpona, vključen v veliki program baročnega razcveta Slovenije, vpet v tradicijo starejših slikarjev in vzornik mlajšim slikarskim kolegom. Jelovškove oljne slike so sicer maloštevilne, zato pa še bolj dragocene. Najbolj znana je »najlepša slovenska Marija«, slika, ki jo je leta 1734 izdelal za ljubljansko cerkev sv. Petra in danes bogati pregled slovenske umetnosti v Narodni galeriji.

Besedilo: Primož Hieng

Strop cerkve sv. Lucije na Skaručni je Jelovšek poslikal leta 1748.

Porabska domačija v Andovcih

Večina Slovencev dobro ve, da Slovenci živijo tudi na Madžarskem, največ v pokrajini, ki se po reki Rabi imenuje Porabje. Trianonska mirovna konferenca po prvi svetovni vojni je tukaj na Tromejniku na Goričkem zakoličila tisti zgodovinski kamen, ki je usodno razdelil Slovence na tri dele. Prvi del je bil dodeljen avstrijski Štajerski, porabske vasi so prišle pod Madžarsko, Goričko in Prekmurje pa je bilo priključeno matični domovini, v okviru takratne, na novo rojene kraljevine SHS. Tako kot so bili štajerski Slovenci podvrženi skoraj totalni germanizaciji, so bili porabski Slovenci v najbolj svinčenih časih madžarskega komunizma podvrženi skoraj totalni madžarizaciji. K sreči smo se sedaj vsi skupaj znašli v »shengenskih časih«, ki namesto ločevanja pri našajo novo upanje za sožitje in povezanost ljudi okoli Tromejnika.

Po predzadnjem popisu živi na Madžarskem okoli 3200 Slovencev, od tega daleč največ v sedmih porabskih vaseh: Gornjem Seniku, Doljnem Seniku, Sakalovcih, Slovenski vesi, Števanovcih, Verici in Andovcih. Dvojezični osnovni šoli delujeta v Števanovcih in v Gornjem Seniku; trenutno obiskuje pouk v teh šolah nekaj več kot sto učencev, nekaj učencev pa pouk slovenščine obiskuje tudi v osnovni šoli, v gimnaziji in v strokovni šoli v Monoštru, kjer je tudi sedež slovenskega konzulata in kjer domujejo tudi organizacije porabskih Slovencev.

V zvezi s tem ne bo odveč, če povemo še to, da je s prvim julijem 2012 prišlo do pomembne spremembe pri vzdrževanju in financiranju dvojezičnih šol v Porabju. Tri majhne in finančno šibke slovenske občine so sicer še naprej lastnice šolskih prostorov, odgovornost za vzdrževanje in delovanje teh šol, tudi za plače učiteljev, pa je prenesena neposredno na Državno sloven-

sko samoupravo, ki ji sredstva za to zagotavlja madžarska država. Prenos upravljanja dvojezičnih narodnostnih šol iz občin na slovensko samoupravo predstavlja po mnenju slovenskega generalnega konzula v Porabju Dušana Snoja prelomni dogodek za slovensko manjšino na Madžarskem.

Andovci (Orfalu)

Andovci so majhna vas tik ob meji s Slovenijo. Dosegljivi so tudi po cesti iz Šalovcev, vendar je cesta zelo slaba. Zato je pametneje v Šalovcih zaviti proti Markovcem in Čepincem (tudi ta cesta je slaba), preko državne meje do Števanovcev in od tam nazaj proti državni meji do Andovcev. Tako kot v drugih porabskih krajih je kulturno življenje tamkajšnjih Slovencev tudi v Andovcih zelo razgibano, posebno še od leta 2008 naprej, ko je bilo ustanovljeno Porabsko kulturno – turistično društvo Andovci, katerega gonilna sila je

od vsega začetka Karel Holec. Prostore za svoje delovanje so našli v več kot sto let stari kmečki hiši oziroma v njej pripadajočem skednju. To domačijo že nekaj let postopoma spreminjajo v »živi muzej«, kot sami pravijo. Ta muzej je edina točka v Porabju, kjer obiskovalci in turisti lahko aktivno sodelujejo in spoznavajo kulturo in navade slovenske skupnosti na Madžarskem. Doslej so organizirali že veliko prireditev, med katerimi velja omeniti slovenski dan, lončarski tabor, stavbarsko konferenco, dan kislega zelja, žive jaslice, pohode in srečanja.

Na dvorišču hiše so že leta 2007 postavili »Mali Triglav« kot simbol slovenstva. Na podstavku, na katerem stoji velika kamnita gmota s Triglava, piše: Mali Triglav; Kamen s Triglava, simbol slovenstva; Postavila Slovenska samouprava Andovci; 25. avgust 2007. V podstavek je vgrajenih 7 majhnih kamnov - iz vsake slovenske vasi po eden.

Porabska domačija z Malim Triglavom

Porabska domačija

Prvi in najpomembnejši cilj, ki si ga je zastavilo Kulturno turistično društvo Andovci je »usposobitev« odkupljene domačije, ki se po prvem lastniku imenuje Pultyina domačija. Pri obnovi domačije od vsega začetka sodeluje tudi Razvojna agencija slovenske krajine.

Hiša siromašnega kmeta je bila kot nabijanica (tučenca) zgrajena proti koncu 19. stoletja. Ima kar 50 centimetrov debele stene, pri čemer so za zunanji omet uporabili s slamo pomešano blato, ki so ga v več plasteh nanесли na stene. Nazadnje so stene še pobelili, spodnji del pa so namazali

Kuhinja v Porabski hiši

Velika soba

Del male sobe

z blatom. Slamnato streho so že lastniki hiše nadomestili z opeko, nekaj te še uporabne opeke so ponovno uporabili tudi pri najnovejši obnovi strehe. Naspluh je hiša na zunaj lepo obnovljena, kar velja tudi za okna in žlebove.

Razporeditev prostorov je v hiši sila preprosta. Namesto veže je v tej hiši hodnik ob zunanji steni hiše, iz katerega je dostop do treh prostorov v hiši. Takoj za vhodnimi vrati je mala izba oziroma soba, srednji prostor je razmeroma prostorna kuhinja, na koncu hodnika pa je velika soba. V veliki sobi sta dve postelji, obloženi s posteljnino do vrha. Bogkovega kota, kot smo ga vajeni drugje po Sloveniji, v tej hiši ni, pač pa so na končni steni med oknoma dve nabožni sliki in križ med njima; velik križ visi tudi nad posteljo. Peč oziroma pečnice v tej sobi so originalne, medtem ko je ostalo pohištvo v hiši največkrat prineseno iz drugih andovskih hiš. V veliki sobi so se ljudje rojevali, slavili poroko in umirali, počivali pa so po navadi v mali sobi. V tej sobi je sedaj miza, nekaj posod, nekaj primerkov kmečkega orodja in drugo.

V kuhinji je najbolj zanimiv za tisti konec ti-

pičen štedilnik s kotličem za vodo in pečico. Poleg štedilnika je tudi kurišče za lončeno peč v veliki sobi. Štedilnik v kuhinji so obnovili že pred leti, obnova ostalih prostorov v hiši pa še ni v celoti zaključena.

Gospodarsko poslopje – hiša rokodelstva

Pač pa je v celoti obnovljeno gospodarsko poslopje - skedenj, ki so ga preimenovali v hišo rokodelstva. To poslopje stoji prečno, to je v pravem kotu glede na hišo. Skupaj z na zunaj lepo obnovljeno hišo predstavljata lepo obnovljeno domačijo na idiličnem kraju na robu gozda, izven vasi Andovci. Največji prostor v hiši rokodelstva je prostorna dvorana za pridelitve s pokrito teraso, kjer lahko postrežejo obiskovalcem. Sledi prostor za shranjevanje živil in pijače, v naslednjem prostoru organizirajo različne rokodelske in ustvarjalne delavnice za različne skupine. Na koncu je še soba, kjer so razstavljeni lični ročni izdelki, od kvačkanih do lončenih, ki so jih izdelale pridne roke domačinov.

Besedilo: Tomaž Štefe

Tina Maze je v tem trenutku najboljša smučarka na svetu, ki nam jo zavidajo vse velike smučarske nacije. Korošica bo letos podržala vse rekorde, ki bodo ostali za celo desetletje ali še dlje.

49. ZLATA LISICA

Najbolj priljubljena Slovenka prva in druga v Mariboru

Tisti, ki so zadnjo soboto in nedeljo v januarju obiskali Mariborsko Pohorje jim gotovo ni žal. Skoraj 40.000 gledalcev v dveh dneh, izjemno vzdušje, bakle ob progi in izjemen uspeh Tine Maze – skratka slovenska snežna norišnica brez primere.

Prvo in drugo mesto. Ko se človeku zdi, da so postavljeni že vsi rekordi in da je težko doseči še kaj več (realno), se zgodi to, kar se je zgodilo ta konec tedna v Mariboru. Tina Maze je spet navdušila, pa kaj navdušila, obnorela je Pohorje, Maribor, Slovenijo in tudi svet (malce manj Avstrijo). Po rahli zaušnici, ki jo je dobila v soboto, ko ji je veleslalomsko zmago malce presenetljivo vzela Lindsey Vonn, je v nedeljo tako prepričljivo zmagala na slalomu – delila je rahle zaušnice vsem teknicam okoli sebe. Tudi ostali dve, ki sta bili na stopničkah – prikupna Švedinja Frida Hansdotter in Avstrijka Kathrin Zettel – sta brez lažnega povečevanja prizna-

li: »Tina je bila danes nepremagljiva. Tudi, če bi smučali boljše, precej boljše, je verjetno ne bi mogli premagati. To nenazadnje dokazuje razlika s katero nas je premagala.« In Tina je seveda zmagala v boju za mariborsko zlato lisico – v dveh dneh ji nobena od tekmic ni segla niti do gležnjev.

Tina je žareča

Mazejeva je zmagala na osmem slalomu te sezone in tako dosegla prvo slalomsko zmago v tej sezoni. Vodilna po prvi vožnji je v finalu le še potrdila prepričljivo vodstvo in se osemnajstič v karieri zavihтела na najvišjo stopničko

zmagovalnega odra. Hkrati je postala tretja Slovenka s skupno zmago na Zlati lisici po Mateji Svet in Urški Hrovat. Korošica je še povečala vodstvo v skupnem seštevku svetovnega pokala. Razlika med Črnjanko in prvo zasledovalko znaša tako velikih 848 točk. »Vse skupaj je neverjetno. Morala sem se boriti od starta do cilja,« je dejala Tina takoj po prihodu v cilj. Zmago je proslavila še s številnimi navijači, ki so uspeh najboljšje slovenske alpske smučarke proslavili zelo bučno: »Ustvarili smo pravljico. Hvala, hvala, hvala. Čudovito je zmagati pred domačim občinstvom. Zabavala sem se, a za zmago sem se morala tudi boriti. Na startu se

mi je mešalo. Teško mi je bilo ostati osredotočena. Spodbujala me je krasna množica, zato ni lahko. Prav ponosna sem nase. Med obema vožnjama so me vprašali, zakaj sem tako tečna, ampak včeraj sem se naučila, da moram ostati zbrana,« je še dejala Tina. V slalomu si je res zelo želela zmage, potem ko ji je v veleslalomu načrte pokvarila Lindsey, ki jo je prehitela za le osem stotink. »Po tem, ko te nekdo premaga za osem stotink in naslednji dan spet stojiš na startu, imaš kar nekaj o čemer lahko razmišljaš. Jezilo me je teh nekaj stotink in prisegla sem si, da me danes ne bodo. Res sem presrečna, da mi je to uspelo,« je povedala Črnjanka. »Neverjetno, tudi sama sem vesela po današnjem uspehu in vsem, kar se mi dogaja v tej zimi. Ni bilo težko najti motivacije za današnjo tekmo. Osem stotink zaostanka ti lahko da včasih toliko motivacije, da ni moč verjeti. Bila sem namreč zelo razočarana po sobotnem drugem mestu, čeprav je nekaj izrednega, ko zmagaš v seštevku discipline in osvojiš mali globus. Danes mi je uspelo zmagati ter nagraditi Slovenijo in tako številno občinstvo, ki se je zbralo v cilju. Ponosna sem na to, da sem se kot skupna zmagovalka Zlate lisice pridružila Mateji Svet in Urški Hrovat,« je zaključila Mazejeva. Toda, če je kdo res žareči snežni komet v tem trenutku, potem je Tina Maze in upamo, da bo ta komet še dolgo kraljeval v snežnem veselju in da še ne bo tako kmalu telebnil na zemljo.

Visoko so vihrale slovenske trobojnice in spet je bilo čutiti duh enotnosti našega naroda. Vsi so bili eno kot takrat, ko se je odločalo o naši samostojnosti.

EKIPA

Besedilo: Jurij Završnik
Foto: Grega Wernig

Slovinci imajo res radi alpsko smučanje in posebej velike junake ali junakinje. V času, ko vse pesti velika kriza, so take heroine kot je Tina pravi balzam za dušo.

MOJA SLOVENIJA

NAROČILNICA NA REVILJO MOJA SLOVENIJA

Želim postati naročnik/ca revije Moja Slovenija. Revijo želim prejemati od meseca _____ naprej, do preklica.

Stroški pošiljanja za 12 številka za pošiljanje v TUJINO znašajo 49 EUR oz. 67 USD.

Stroški pošiljanja za 12 številka za pošiljanje PO SLOVENIJI znašajo 24 EUR.

Ime in priimek: _____
Ulica: _____
Kraj (in zvezna država): _____
Poštna številka: _____
Država: _____
Telefon: _____
E-pošta: _____
Datum in podpis: _____

Želim objavo voščila osmrtnice

- 1/8 strani: 50 EUR oziroma 0 EUR za naročnike na revijo
 1/4 strani: 100 EUR oziroma 0 EUR za naročnike na revijo
 1/2 strani: 150 EUR oziroma 0 EUR za naročnike na revijo

ZA
NAROČNIKE
BREZPLAČNO
1/4 strani

Plačal sem preko banke, na vaš račun št. SI56 2420 1900 4515 506

Plačal bom z osebnim čekom, Prosimo, da naročilnico z osebnim čekom vred pošljete na naslov O MEDIA d.o.o. (Revija Moja Slovenija), Brnčičeva 13, 1231 Ljubljana-Črnuče, Slovenija.

Za dodatne informacije pokličite naš naročniški oddelek na +386 15653416, po elektronski pošti urednistvo@mojaslovenija.net ali na naslov O MEDIA d.o.o. (Revija Moja Slovenija) Brnčičeva 13, 1231 Ljubljana - Črnuče, Slovenija.

Sredi neokrnjene narave Savinjske doline

Krajani Prebolda pri Celju so uspeli zadržati povezanost neokrnjene narave s prijaznostjo in bogato kulturno dediščino. Svoj kraj dojemajo kot biser podeželja sredi Savinjske doline. Nedaleč stran so znana termalna zdravilišča. Zdravilišče Laško je oddaljeno le 30 km, zdravilišče Topolšica 25 km in še bližje so Terme Dobrna. Zaradi odlične lege in narave so v Preboldu zgradili sodoben Dom starejših občanov.

Veselo praznovanje rojstnih dni

Sodoben in udoben prostor zagotavlja zadovoljstvo

Nov dom sredi Prebolda

Dom starejših občanov Prebold je svoja vrata odprl pred dobrima dvema letoma. Stoji blizu središča kraja in je odlično izhodišče za sprehode v center ali po bližnji okolici. V neposredni bližini je trgovina, banka, zdravstveni dom, pošta in tudi nekaj gostiln s pestro ponudbo domačih jedi.

Sodobna arhitektura in funkcionalnost

Arhitektura doma je domiselno oblikovana v črko H in nudi možnost zbiranja stanovalcev v prečni povezovalni liniji. V stranskih traktih so razporejene mirne in svetle spalnice. V domu je 47 enoposteljnih sob in 54 dvoposteljnih. V pritličju je 24 postelj, ki so idealne za vse, ki imajo teža-

ve z gibanjem. V mansardi je 6 sob s čajno kuhinjo in trije apartmaji. Vse sobe so z lastno kopalnico, so klimatizirane in imajo balkon s prijetnim razgledom. Sodobno udobje sob zagotavlja tudi dostop do interneta, stacionarni telefon in LCD televizor.

Odlična lega in prijaznost ljudi

Prijazno osebje, odlična lega in dosegljivost sredi Slovenije je razlog, da je Dom tudi idealno izhodišče za vse, ki bi želeli dlje ali le kratek čas ostati v Sloveniji in spoznavati njene naravne lepote in prijaznost ljudi.

Besedilo in foto: Darja Aznik

UGODNO IN PRIJETNO BIVANJE SREDI SAVINJSKE DOLINE

Ali bi želeli obiskati Slovenijo pa ne veste, kje bi si uredil začasno, ugodno in prijetno bivanje? Pri nas si lahko zagotovite od nekaj dnevnega, mesečnega ali stalno bivanje. Znamo in zmoremo ponuditi storitev, ki jo pričakujete. Radi prisluhnemo tudi individualnim potrebam, zato storitev lahko prilagodimo tudi vašim željam.

Nudimo kakovostno oskrbo, 24 urno zdravstveno nego, delovno-terapevtske storitve in fizioterapijo. Vse sobe imajo lastno kopalnico, so klimatizirane in imajo balkon. Opremljene so z dostopom do interneta, telefonom in LCD televizorjem. V objektu je tudi frizerski salon in bistro. Nudimo stalno ali začasno namestitve. Možna je takojšnja vselitev.

KDU domovi upokojencev, d. o. o.

Na zelenici 20, 3312 PREBOLD

tel. 00386 (0)3 703-48-00

faks 00386 (0)3 703-48-98

e-naslov: darja.aznik@kdu.si

www.dom-starejsih-obcanov-prebold.si

INFORMACIJE IN REZERVACIJE

Socialna delavka doma: Marija Volk

tel. 00386 (0)3 703-48-03

gsm 00386 (0)40 749-035

e-naslov: marija.volk@kdu.si

DOM STAREJŠIH OBČANOV PREBOLD

	FOTOGRAFIRANJE IZ ZRAKA	KRAJ POD ŠMARNO GORO	MESTO V ROMUNIJI	KONEC POLOTOKA	PREBI-VALEC EKVADORJA	RUSKI VLADARSKI NAZIV
PREBI-VALEC ASIRIJE						
JUŽNO-AMERIŠKO SADNO DREVO, AKAŽU						
AMERIŠKI GOLFIGIST (JUSTIN, IZ ČRK SOR)				VILI RESNIK		
				CERIJ		
TRNEK (KNJIŽNO)						MUSLI-MANSKO ŽENSKO IME
FRANC NOVAK			LUTKAR MAJARON			
			DODATEK JEDEM			
VPREŽNI DROG KMEČKEGA VOZA				OSSIP ZADKINE		
				MUSLIM. MOŠKO IME		
REKA V RIMU						
NATRIJ						

MENGŠAN GLASILO OBČINE MENGEŠ	KDOR PROUČUJE BASNI	PREBI-VALCI ANKARANA	AVTOR ŠTEFAN MARKOVIČ	KAMIL VAŠIK	VERDIJEVA OPERA	ENOTA ZA MER-JENJE SVETLOBNE GOSTOTE	LOV (POG.) LENAR-JENJE		TELICA						
BARIJ			POČASNEŽ, ZAMUDNEŽ										TVEGANO TELESNO POČETJE	TRIKOTNO PRIREZAN KONEC SLEMENA STREHE	
ANTON NOVAČAN			SREDNJEV. PLEMIČ										ANTON KARINGER	SLAP PRI VOJSKEM	
ZVRST JAMAJŠKE GLASBE				BRAZILSKI NOGOMETNI VRATAR (IZ ČRK DADI)									STEKLE-NIČKA	SELEN	
PERJE PRI REPI, NATJE				IGRALEC PREGARC									BOLEČE KRČENJE MIŠIC		
OPIS, OČRT					SKANDINAV. MOŠK. IME								TERMIN		
MANJŠI SAK, SAKEC						ANDREJ NAHTIGAL							GROBO SUKNO	VEČJI KAMEN	
LILI NOVY			AMER. MOŠ. IME (A.M,R,V)					HINKO NUČIČ					SLOVENSKA TISKOVNA AGENCIJA (KRATICA)		OBER
ORGAN VIDA					POTOVANJE VEČ VOZIL SKUPAJ								ODEJA (NAREČNO)	KORUZNI STORŽ	
POJAV NA VODI					FINSKO MESTO			MESTO V IZRAELU							
GLASBENI STAVEK ZA EN GLAS					GORA ZD LAH			JULIO IGLESIAS						DREVORED NA OBEH STRANEH CESTE	
STAREJŠA NAPRAVA ZA RAZMNO-ŽEVANJE DOPISOV														MEDVED (SLABŠ.)	

PO KRUHU DIŠI ...

KRUŠNA PEČ JE BILA NEKDAJ SRCE SLOVENSKEGA DOMA. S SVOJO TOPLOTO JE PRIVABLJALA V DOBESEDNEM IN PRENESENEM POMENU BESEDE. V NJEJ SE JE OD NEKDAJ SPOŠTLJIVO PEKEL KRUH, OB NJEJ SO SE ZBIRALE CELE DRUŽINE IN SE MEDSEBOJNO POVEZOVALE.